

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

HOUD: De Evolutie in de Javaansche Batikkunst, door J. A. Loebèr Jr. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: Uit de Eur. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afd. (I. Apeldoorn, II. Nijmegen). — Mededeelingen: I. Van het Hoofdbestuur, II. Van het Dag. Bestuur. — Onderwijs in de Aardrijkskunde op Gymnasia. (Motie van de Afd. Nijmegen met Toelichting door den Voorzitter van „O. en W.”). III. Van de Redactie, IV. Van het Inform.-Bur. — Mutatiestaat van 9 tot 16 Juni.

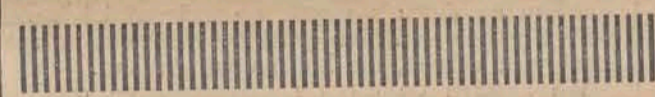
Instituut R. KUYPER

Amsterdam R. Vinkeleskade 61

Gecomb. mondel. en schriftelijke opleiding.

M.O. Staathuishoudkunde.

M.O. Staatsinrichting, alle acten Boekhouden (ook Staatspraktijkdiplooma) Gemeente-administrati. Ook studiegelegenheid voor hen die geen examen wenschen te doen. Prospectus met examenresultaten, aanbevelingen en opgave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede proefles op aanvraag kosteloos. Mondelinge club- en privaattlessen in alle hoofdplaatsen.

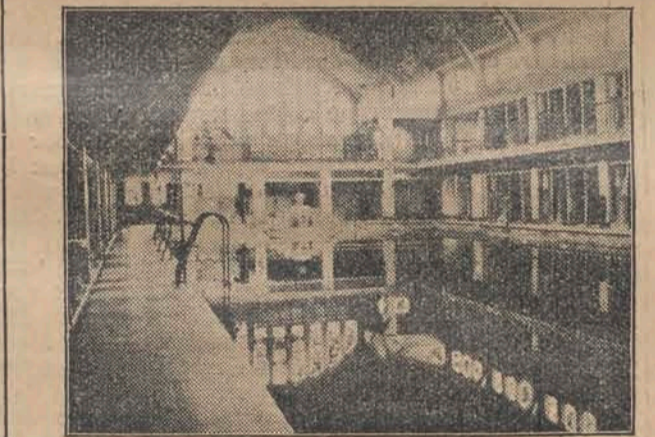

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868

Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electriche tramlijnen 3, 5 en 12.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

GEVESTIGD
FOTOGRAFISCH ATELIER
H. THEOBALD
voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.
BATAVIA-SOERABAIJA.
LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.
TELEPHOON 33770.
’S-GRAVENHAGE.

Accountantskantoor VAN LINGE
Wilhelminastraat 80 - DEN HAAG - Tel. 70922
Vertegenwoordiging in Ned.-Indië:
ADMINISTRATIEKANTOOR „UNIE”,
WINCKEL, DE LANGE & CO., Malang (Java)
BELASTINGZAKEN, ACCOUNTANCY en
Administratiën in Nederland en Ned.-Indië
E. D. VAN LINGE Rzn., Accountant, Den Haag
E. W. A. SNOEK, Oud-Insp. der Dir. Bel., „ ”
J. O. KOLKMEIJER,
Oud-Insp. van Financiën in Ned.-Indië.
W. J. L. DE LANGE, Accountant, Malang (Java)

De Evolutie in de Javaansche Batikkunst

door J. A. LOEBÈR JR.

I.

is stellig geen eer voor ons Nederlanders, die eeuwen op Java geheerscht hebben, dat eerst in de laatste 30, 40 jaar het batikken, dit kleinood van Javaansche kunst, welks wedergade men in de groote, algemeene kunstgeschiedenis zelden zal aantreffen, in meerdere mate bekend geworden is. Een Engelschman was het, die het batikken op Java nauwkeuriger observeerde en in zijn „History of Java” kort maar bondig vastlegde: Sir Thomas Stamford Raffles! Een geniaal man, zooals ook de Engelschen er weinig kunnen opnoemen, een man, die den Janboel uit den Nederlandschen Napoleontijd op Java moest beredderen, er werkend met ambtenaren, die zijn taal en óók zijn geest niet verontonden, hem haatten en ook door hem gehaat werden. Raffles was het, die, ondanks zijn kortdurende bestuur in stormachtige tijden, als eersteling het enorm belang der overblijfselen der Hindoe-kultuur op Java inzag, deze door kundige ambtenaren liet opmeten en beschrijven. Hoeveel jaren heeft het niet geduurd voor een Hollandsche Raffles onder de Nederlandsche hooge ambtenaren voorbeeld volgde en in 1901 de bekende, oudkundige commissie stichtte?

Men kan schamper beweren, dat die ruines, vooral de Borobodoer, wel wat te groot zijn om door een Engelschman ongezien voorbijgelopen te worden!

Doch Raffles ontdekte en observeerde tevens een andere antikwiteit op Java, minder opvallend dan di's met hun prachtige architectuur en plaseen wondere volkskunst, een intieme kleeskunst, die, onbekommerd om vreemde overschatters, in waarheid leefde onder de Javanen.

En in dit opzicht wachten we geduldig, met geduldigen eerbied op den tijd, dat ook hier een Nederlandsche Raffles zal verschijnen!
Is waar, van die andere antikwiteit brokkelden steenen af, moest gekonserveerd worden en wij, Nederlanders, zijn door eigen bezit kenners van monumenten. En begrijpelijk is het, dat wij, die eigenlijke, hoogstrevende volkskunst kennen, het batikken als geestelijk monument eener hoogstaande, doch voor ons onbekende kultuur niet inden waardeeren!

Het batikken op Java een monument? Zeker! Doch geen antikwiteit! We vergissen ons danig in de veel te lang gekoesterde meening! Het is niet waar, dat deze kunst als een Javaansche Aphrodite en klaar verzeen is. Integendeel, het is een verschijning, die bescheiden — wellicht eeuwen heeft gevegeteerd en dan als een kostelijke plant gegroeid is en..... nog groeit en leeft. Hadde we vroeger het inlandsche leven en zijn inst intensiever bezien en gezien, het zou reeds

HET CITY THEATER

Veenestraat DEN HAAG Telef. 15854*

VERTOONT VANAF VRIJDAG 18 JUNI IEDEREN MIDDAG EN AVOND
NAAR TROPISCH NEDERLAND

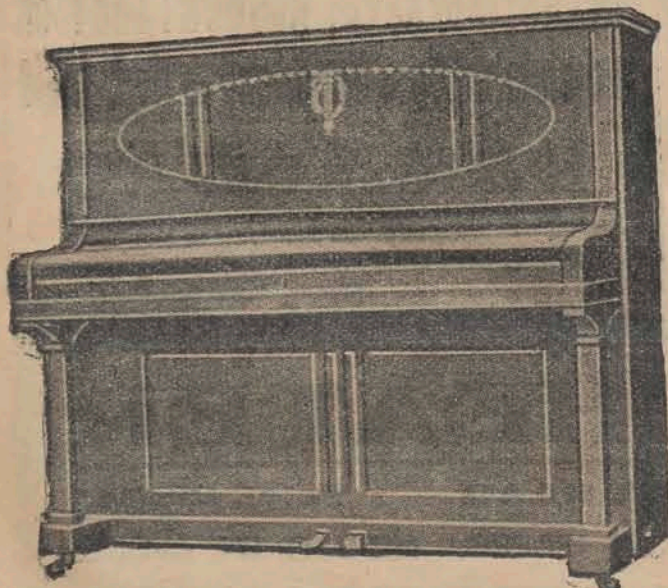
Een origineele cinematografische reisbeschrijving van bijzondere schoonheid. Vervaardigd door den Kunstzinnigen Filmoperateur I. A. OCHSE v/d Ned. Ind. Film Mij. Het programma is altijd met zeer veel zorg samengesteld. De Heer J. DE MAN dirigeert het uitmuntende City-Orkest. Bespreekt tijdig Uwe plaatsen aan de cassa van 10 tot 7 uur. Telefoon 15854*

WEGENS VERTREK NAAR BUITENLAND
**ALGEHEELE
 UITVERKOOP**
 DER NIEUWSTE MODELLEN
 — VAN DIT SEIZOEN —
VER BENEDEN INKOOPSPRIJS
„FAVORITE”
 ROBES —:— LINGERIES
 50 NOORDEINDE BOVENHUIS

RECHTSKUNDIGE BUREAUX VAN DER GEER
 ADVIES- EN ADMINISTRATIE-BUREAU
 WITTE DE WITHSTRAAT 79 - DEN HAAG - TEL. 34325
 5280
 INFORMATIES - BELASTINGZAKEN
 REQUESTEN - HUURCONTRACTEN
 RECHERCHEZAKEN - ECHTSCHIEDINGEN
 VERDEDIGING IN ALLE STRAFZAKEN
 Behandeling van alle RECHTZAKEN door geheel Nederland
 Relaties door geheel Europa en Ned. Indië
 Onze Bureaux tellen onder hare cliënten
 de grootste zaken van Den Haag
 ADVIES f 1.— Contrôle toegestaan ADVIES f 1.—

CORN. P. LAUS - DEN HAAG
 Piano- en Orgelhandel - SCHENKSTRAAT 165

Vertrouwd adres voor nieuwe en gebruikte Piano's
 Stemmen en repareren vakkundig 5241
 GEREEDMAKEN VAN PIANO'S VOOR DE TROPEN

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

Het Instituut **SCHOEVERS**
 STADHOUDERSPLEIN 3 - DEN HAAG
 wordt voornamelijk door het goede
INDISCHE PUBLIEK
 bezocht. Prospectus gratis voor Typen, Talen, Steno, Boekhouden

lang zelfs aan half blinden opgevallen zijn.
 Want in de 19e eeuw kwam in 1872 uit datzelfde Javaansche leven een inlandsch appèl uit Solo, die een Javaansche beschrijving van het batikken te Semarang deed verschijnen! Stel u voor een boekje, door 'n inlander geschreven en dat gedrukt werd! En vijf jaren door een Nederlander vertaald en ook gedrukt!...

Het geestelijk-krachtige Java weerde zich tegen de Hollandsche geringschatting, tegen het volmaakt-negeeren van den geest van Raffles.

Kiliaan was de eerste, die in 1890 durfde spreken van het batikken als „een echte Javaansche kunst.” De Engelsche Gouverneur van Java vond in een bescheiden controleur een eersten navolger, een man, die niet alleen administreeeren, doch ook begrijpen kon en voelen!

II.

In de laatste dertig jaar is het, dank zij Rouffaer als ernstig willend voorganger, gaan „daghen in den Oosten.” En al zijn wij tot gansch andere conclusies gekomen, een eeresalut aan zijn prachtig en geestdriftig optreden! Evenzoo hulde aan Jasper, nu resident in Djokja, die in zijn batikboek prachtig materiaal bijeengebracht heeft. Nieuwe vondsten hebben nieuwe wegen gewezen. We weten nu, al ontbreken ons weliswaar de doopbriefjes, dat het batikken gegroeid is in langzamen wasdom en dat als steeds op Indonessich kunstgebied sporen van dien groei heeft nagelaten, sprekend voor elkeen, die hooren wil en kan.

We kennen de direkte wasversiering op bladwerkhoeden en foeja-weefsels van de Moro's op Mindanao. Het toeval, dat helaas onze Indische studie beheerscht, brengt ineens een primitieven batik uit Midden-Celebes te voorschijn, daarmee het doguua Java + Madoera + Dekhan doorbrekend. En wie weet of niet spoedig een nieuw toeval mijn meening omtrent den gebatikten hoed, uit hetzelfde Celebes, hoe veel bestreden ook, komt bevestigen?

Bij de beoordeeling van het batikken stuit men steeds op het abnormale bij het bewerken van stoffen, dat men wegens het was koud verven en dat was weer in een heetwaterbad verwijderen moet. Vandaar, dat men in de Preanger een interessant voorstadium vindt, den bekenden simboet, waarbij rijststijfjes als reservege gebruikt wordt. Die vondst van Pleyte blijft niet alleen staan, want door de onderzoekingen van Jasper weten we, dat ook bij het herstellen van batiks rijststijfjes gebruikt wordt en niet alleen in de Preanger, doch ook in... Midden- en Oost-Java.

Bij het verbeteren van de inlandsche verfmethoden kon men terugkeeren tot het aloude was, dat fijnere lijnen en mooiere detaillering mogelijk maakte. Eerst — d.i. vermoedelijk — met een bamboestaafje, later met den onvolprezen tjanting ontstond de wasbatik!

Men batikte eenzijdig het patroon of men spaarde het patroon uit en bedekte het fond met was en verkreeg zóó een blank patroon op kleurig fond (latare ireng) of een kleurig ornament op witten grond (latare poetih), twee soorten, die men reeds bij den Bantenschen simboet vindt.

Op deze tweekleurige batiks volgde de driekleurige. Bepaalde deelen van het ornament werden met het penseel donker nageverfd, een Preanger-specialiteit.

En dan volgden Madoera en de Vorstenlanden! Voor elke verving wordt een speciale wasbedekking aangebracht, die na het verven verwijderd wordt en zoo ontstaat de driekleurige kain sogá, waarbij in later tijd de was slechts gedeeltelijk door afkrabben verwijderd wordt.

Ziedaar de technische ontwikkeling van het batikken, duidelijk zichtbaar als het bouwen van een simpel dorpshuisje, een eenvoudig begin, dat wordt het heerenhuis, wat de Vorstenlandsche batik ook inderdaad is!

Met de patronen, waarop de Javaansche batikstijl met recht en reden baseert, gaat het evenzoo.

Men bouwt en organiseert. Op de primitieve ling der Soendaneesche simboet gaat men en profiteerend van de rijke, Javaansche flora staat de streng gestileerde groep der tjeplokk der ganggong-patronen met als scherpe tegeling de vrij behandelde semen-indeeling. Planten, flora en fauna leveren de motieven, die de Javanen meer of minder vrij nagevolgd steeds decoratief bewerkt zijn. Ze begrijpen bij zeer wèl, dat het nonsens is „bloemetjes en jes” zoo naturalistisch af te beelden, dat het echt wordt en ze dus van het doek noodzaak moeten afvallen. In artistieke zin verwerkt het motief, vinden een nieuwen vorm, die ook schoonheid kan toonen. En daar het meere wel navolgen, doch zelden scheppen kan, men steeds naar patronen, naar pola's, mijn of vrij te volgen, den standaard der Javaansche tikkunst!

Natuurlijk blijft die Oostersche kunst niet van vreemde smetten. Doch in plaats van beperken tot de etiquetten van Italiaansche, sche, Duitsche en Hollandsche Renaissance, dito Barok en Rococco, verwerkt Java die vreemde motieven. Men gebruikt het steriotiepe patroon van China, het parang-motief van Guinea. Doch ook absorbeert men het, scherriaties, die soms slechts in de verte aan het motief herinneren. In geestelijken zin worden vreemde geannexerd, gejavaniseerd. Daar men eerlijk genoeg de herkomst te blijven bij, bij het semen persii of malebari, welke men heelemaal niet meer aan Perzië of Malabinneren. Men eert zelfs de blanke overheer met het semen amtenar, een patroon, heel lief al te vleiend met... bloemige guirlandes, een fond van heel veel spiraaltjes, die aan... rijen doen denken.

Alleen de kepala, het oude, Indonesische pingsmotief, blijft zooals het is, de aloude reboeng, beperkt tot scherpe, driehoekige en hoezeer in feitelijke tegenstelling met vrije Javaansche décor blijft de kepala he en zelfs zoozeer, dat men op Sumatra spre den poetjoek djawa.

Van dit standpunt gezien is het batikken zins een antikwiteit, een overleefd iets. In nisch en artistieke zin groeit het en is ge Het leeft, leeft nog. Want op de mooie, th sloten, tentoonstelling in de Gothische 's-Gravenhage vond men en drietal Solosche doeken. Zooals het behoort, is op deze smalle ben's een langerekte ruit (tengahán), wit kleurd, begrensd door een ornamentalen rand van tjemoerikans.

Maar op deze Solosche doeken is de punt blanke ruiten saamgevat in 'n donkerblauwe hoek. Als overgang tot het blanke middenve men een deel met geelbruine wasbreuken. Een kelijk artistiek detail, dat bewijst, dat men ditioneelen stijl kan blijven en toch nieuwe sten doen. Het is een vondst, die een Frans zou noemen: très délicate” en die voor ontreffend bewijs is, dat het batikken nog le Java, steeds evolutionneert, geenszins is en kweiteit.

En wel zal men zeggen, wat die drie doeken een bewijskracht hebben! Dat is zoo, maar zal mij veroorloven te antwoorden, wat wel eigenlijk van wat op Java geschiedt?

III.

Dat blijkt het allerbest uit de inlandsche op Java!

Men weet het, onze synthetische verfstoffen ben reeds veel onheil in Indië aangericht, he leelijks veroorzaakt en door heel onzen mo dischen Archipel treffen we die smerige kleurstoffen aan tot zelfs bij de Papoea's!

En begrijpelijk is het, als een leek op vers gebied maar tevens bewonderaar van Java

Willem v. d. Wa
 HEERENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTA
 IEPLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefo
 GEVESVIGD SEDERT 1916

VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHEN INGE
Heeren Kapsal
 Groote Collectie PARFUMERIËN en TOILETART
 tegen zeer concurrerende prijzen

Dames-Kapsalon „Marcel”

SPECIALE MASSAGE-INRICHTING
MANICURE 5276

NOODIGEN U BELEEFD TOT EEN BEZOEK UIT

W. M. HENKELMAN & MIEN VAN ES
CAAN VAN NECKLAAN 91, RIJSWIJK (Z.-H.)

TARIEVEN

Wasschen, Ond.	f 1.25
Onduleeren	f 0.75
Wasschen	f 0.75
Wasschen, Ond. p. abn.	f 1.00
Wasschen, Knippen, Ond.	f 1.75
Massage	f 1.—
Manicure	f 0.75

inst den roepstem laat hooren: blijf weg met je Europese verfstoffen!

Doch juist is het niet! Op dit synthetische verffengebied heeft Europa ongelooflijke dingen bereikt en men vergeet, dat voor de... inlanders de allerbeste verfstoffen goed genoeg waren.

Zeker, er zijn op kleurgebied op Java prachtige tinten te kenmerken, het mengkoedoe-rood, de heerlijke combinatie van indigo met soja-bruin. Doch vergeet niet, dat voor datzelfde mengkoedoe-rood voorbereiding van veertig dagen noodig is, met rood-verven een tijdverlies van 45 dagen! Met voorbereiding der katoenen stof en door fixeeren na het verven weet men de op zich zelf zwakke verfstoffen vast te leggen, die echter niet als onze Europese stoffen een koken in zeepwater zouden verdragen.

En toch weet de Javaan zich in deze volmaakte nieuwe omstandigheden te helpen en zelfs deskundiger dan men zou denken.

In de Javaansche verfmethode ontbreekt een waschecht geel en vandaar, dat deze symbolische goudkleur in de batikkunst ontbreekt, tenminste niet die plaats inneemt, die het geel naar Javaansche begrippen toekomt.

Wat doet nu de Javaan? Uit de menigte van Europese verfstoffen gebruikt hij het Auramin van basische verfstof, ook niet wasch- en licht-echt, maar toch echter dan zijne vegetabilische verfstoffen. En als voorzichtig man mengt hij Auramin met zijn eigene verfingrediënten.

Hij onderscheidt zeer wel het voor- en het nadeel van oud en nieuw. Bijv. het synthetische indigo verft zeer snel, mist echter den „gebroken” glans van het natuurlijke indigo. Wat doet nu de Javaan? Hij gebruikt oud en nieuw bij elkaar en weet deze combinatie heel raak „medel telegraph”, „grafisch” te verven.

Men ziet uit deze twee simpele voorbeelden, dat in Javaan niet aan goede, juiste opvattingen ontbreekt. De oude evolutiegeest doet zich gelden. De Javaan voelt heezeeer zijn oude vervingen primitief is, zijn kunst economisch benadeelt. Dus richt hij naar al wat bruikbaar schijnt, is echter niet in staat om naar onze zeer strenge, wetenschappelijke methoden het nuttige van het onkruid te scheiden.

Er dreigt hier op kleurgebied een groot, een enorm nadeel!

Het batikken is enerzijds een artistieke kunst, anderzijds een verfkunst en zoo kan niet aan redelijke eischen van wasch- en lichtbestand beantwoordt, wordt de tijdroovende, geestelijke spanning van het wasteekenen niemandal waard. Een schril, afschrikwekkend voorbeeld geeft ons schied te zien! Ginds de meest enthousiaste namae van het batikken in een omvang, die Holland nooit gekend heeft en dat alles is als sneeuw voor de zon verdwenen, omdat men het verven als belangrijk toevoegsel totaal vergeten heeft. Het daarom behoort niet tot dit Javaansche gebied!

Zonder op verffengebied deskundig oordeelen te kunnen, zal toch menigeen den huidige toestand in Indië kunnen overzien. De oorlog heeft nieuwe fabriekscentra geschapen, die afzetgebieden hebben en de zeer belangrijke markt op Java naar de waarde schatten. Het gevolg daarvan is, dat producten van verschillende fabrieken en naties de Javaan overstelpen met allerlei verfstoffen, wier werkelijke waarde de gewone Javaan niet beoordeelen kan.

Er nu synthetische verfstoffen, die en in schoonheid en in licht- en waschechtheid geschikt zijn om de veel tijd vereischende inlandsche verfmethode te vervangen, zoo zou ik dat vooral uit economisch belang hartelijk begroeten. Wanneer men bijv. voor synthetisch rood eenige uren noodig heeft in plaats van 45 dagen, dan is deze noodelijk een buitengewone verbetering van het batik-

ken. Maar het komt op beproeven aan, niet op belijste verzekeringen van fabrieken, en van den eenvoudigen Javaan kan men niet verlangen, dat hij den strengen, wetenschappelijken weg volgt om de licht- en waschechtheid beslist vast te stellen *).

Zoo zijn er in Duitschland tal van Ersatz-Batik-instrumenten uitgevonden, eenvoudig omdat men met den tjanting niet werken kan en men 't onnoodig vond, behoorlijk les te nemen. Geen van al deze dingen, die ik uitvoerig beproefd heb, zijn in staat onzen schijnbaar simplen tjanting in het minst te vervangen, laat staan te verbeteren! De prijs is meestal $\frac{1}{3}$ zuivere winst voor den fabrikant. Men heeft zelfs electrisch batikken uitgevonden, d.w.z. dat de was door elektrische warmte gesmolten wordt. En dezer dagen moest ik van een Javaan hooren, dat al die snakerijen, die in Duitschland afgedaan hebben, den inlander opgedrongen worden en dat het vermaarde, elektrische batikken zelfs met lof in inlandsche kranten vermeld wordt. En hij voegde erbij: „Wij, Javanen, zijn begeerig te putten uit de Europeesche beschaving.”

Is er beter bewijs te vinden, hoe schromelijk lichtzinnig het is, een hoogstaande, inlandsche kunst eenvoudig te laten betijen, omdat zulks goedkooper en makkelijker is?

Er was eens een tijd in Nederland, dat het woord „eereschuld” klonk, de eereschuld van hen, die, zooals onlangs in de Democratische Partijvergadering in Den Haag betoogd werd, van 30 tot 100 miljoen uit datzelfde Indië trekken. Wij bouwen gymnasia en zelfs een universiteit voor Nederlanders en Inlanders, we stichten Gouvernements-ambachtsscholen om inlanders de moderne vakmethoden te leeren. Prachtig dat alles! Maar laat men dan ook niet vergeten, dat het hoogste, het edelste, wat het Javaansche volk bezat en trots onze overheersching behouden heeft, zijn kunst is! Wat zou de Javaan zijn zonder dat, zonder zijn schitterende danskunst, zijn verrukkelijken wajang poerwa, wat zonder zijn batikkunst? Om slechts dit te noemen. In Engelsch-Indië heeft Engeland minstens vijf goed ingerichte kunstnijverheidsscholen gesticht om de inheemsche kunst te steunen en bij ons? De tijd is voorbij, dat men mij op het Departement van Koloniën met trots liet zien, dat het kleine Nederland het grootste koloniale budget voor kunst en wetenschappen had.

Toch wordt het tijd hiervan te reppen, omdat er nieuwe en goede teekenen zijn gekomen. De studie en de steeds groeiende waardeering van hetgeen ginds gewrocht is, iets dat men alteveel als onschuldige liefhebberij van dilettanten beschouwd heeft, blijkt vruchten in ongedachte richting te dragen. De aristokratische Javaan is niet meer de aangekleede Europeaan van vroeger, die met kostbare pamorkrissen het ijzerdraad van champieflesschen ten koste van het mooie metaalsmeedwerk doorbrak. Hij voelt van onze wetenschap en onze techniek te moeten profiteren, maar niet langer is hij de etende en dragende gast uit den Bijbel. In zijn kunst, die wij in dien diepen zin niet bezitten, voelt hij zijn hoogste, geestelijk bezit en hij is begeerig met ons dat kunstgebied te openen, ons te laten deelen in die schoonheid.

De Javaansche kunstavonden te onzent zijn daarvan de klinkende bewijzen en ook in de Javaansche kratons wordt meer, veel meer dan vroeger, de eigen, de nationale kunst geëerd en gehuldigd. En dat is juist, de Javaan moet Javaan in hooger zin blijven!

Een prins van den bloede richt te Djokja een batikvereniging op. Hij zelf komt naar Holland, brengt een schat van batiks mee. In Nederland beproeft hij onder intellectuele Hagenaars zijn in-

* Over inl. verving en synth. verfstoffen verschijnt binnenkort een uitvoeriger opstel in „De Indische Gids”.

M.V.Z.

**MELKINRICHTING DER VEREENIGDE
— ZUIVELBEREIDERS —**

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen **concurrerende prijs**
prima kwaliteit **Melk en Zuivel-**
producten. Probeert U eens onze
Prima Roomboter, de kwaliteit
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
aan huis bezorgd.

5172

M **KERKPLEIN 11.12**
P.B. VAN LOORSEL & C. **DEN HAAG**

**Speciaal adres voor
het voordelig instal-
leeren van Woningen**

Ruime keuze in:
BEDDEN - MEUBELEN
TAPIJTEN tegen uiterst
billijke prijzen

GEVESTIGD SEDERT 1887

5146

J. HENNING Stalhouderij en **DEN HAAG**
Autogarage
Hugo de Grootstraat 2 en 4 Telefoon 32330

Speciaal ingericht voor levering van eerste klas Trouw-
Automobielen en eerste klas Trouw-Rijtuigen 5138
LUXE VERHUUR **CIVIELE PRIJZEN**

ZOOEVEN VERSCHENEN: 5225

**DOOR DE LUCHT
NAAR INDIË**

door

A. N. J. THOMASSEN A THUËSSINK V. D. HOOP

met 112 illustraties op kunstdrukpapier naar foto's, tijdens den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid **f 5.25**; in Prachtband **f 6.90**

Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL
VOORHEEN M. M. COUVÉE

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filiaalen:
Klimophof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 5009

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
naar ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Zelfs de fijnste
KENNER
 van
MUZIEK
 is opgetogen over de Muzikale
 weergave der
ALTEA
 Radio toestellen.
 Kantoor: „ALTEA RADIO FABRIEK”,
 Santhorstlaan 9, Wassenaar.
 TELEFOON No. 6. 5295

N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING
 voorheen 5155
H. A. v. STARRENBURG
 OPGERICHT 1875
 Fahrenheitstraat 168
 TELEFOON 31791
 'S-GRAVENHAGE

MEVR. D. M. VON LÜTZOW-BOUSCHE
 PIANO-LEERARES
 Onderwijs- en Solo-Diploma's van het Kon.
 Conservatorium voor Muziek te 's-Gravenhage
 THOMSONPLEIN 28 -- DEN HAAG
 TELEFOON 31342 5268

Om goede zaken te maken
 is het noodig goede waar te leveren.
 Doch het publiek moet weten dat gij
 die levert. Dat bereikt gij alleen door
goede en voortdurende reclame.
 GEBRUIK DIT BLAD
 VOOR UW
Reclamecampagne.

MULOSCHOOL VOOR MEISJES der VEREENIGING VAN SPEYKSCHOOL
 Van Speykstraat 34 - 's-Gravenhage
 INSCHRIJVING van leerlingen v. d. nieuwen cursus **elken dag van 2-4 uur**, behalve op Woensdag en Zaterdag.
 Opleiding voor H. B. S., Gymnasium en Lyceum in klasse 1-6 (met Fransch).
 Opleiding voor eindexamen Mulo A en B in klassen 7-10.
 Prospectus op aanvraag te verkrijgen aan de school.
 De Directrice: G. W. RUINE

heemsche muziek- en danskunst meer bekend te maken en bereikt zelfs, dat Hagenaars met Java-
 nen in een gamelan kunnen meespelen en dat een
 Nederlandsche dame een waarlijk schitterende vi-
 sie van voorname, Javaansche danskunst geeft.
 Eere zij dien Pangaran Ario Soerjodiningrat, die
 een nieuwen tijd, een nieuwen geest inluidt! Zijn
 streven kan ongetwijfeld het belang van Java en
 van Nederland bevorderen, de verzorging der Ja-
 vaansche kunst kan de brug worden, die tot meer-
 der, dieper verband tusschen beide volken leidt. En
 het is geen toeval, als tusschen de Indonesiërs in
 Nederland in de laatste weken een scherpe schei-
 ding is gekomen tusschen de extremisten en de
 meer bezadigde elementen, welke laatste een sa-
 mengaan met Nederland allereerst in het belang
 van Java achten.

Maar wat te doen? Men kent de polemieken van
 vroeger, uit 1902 en volgende jaren, de vele gewis-
 selde nota's, waarvan het eenig resultaat de boe-
 ken van Jasper en Pleyte zijn geweest, werken, die
 we niet gaarne zouden missen.

Na jaren dat alles aandenkend komt men toch tot
 de conclusie, dat men toenmaals te veel hooi op
 den vork genomen heeft, te veel gewild heeft.

Het zou beter geweest zijn zich te concentreren
 op één enkele kunst, bijv. op het batikken, als pri-
 mus inter pares op Java!

Hier is voor Nederlanders goed werk te doen!
 Vooral in den huidige tijd, waar opdringerig
 Europa de Javaansche kunst wil overtreffen, ver-
 beteren en dit deels ook kan. Het leiding geven
 door beproefde mannen van het vak zou men on-
 der de idealen van wijlen Mr. van Deventer kunnen
 rekenen.

Het verfstoffenprobleem is bijv. iets, welks goe-
 de oplossing het Javaansche batikken kan sterken,
 maar dat bij nalatigheid de eeuwenlang gegroeide
 bloem van Java tot langzaam afsterven kan veroor-
 deelen. Juist hier is gevaar in aantocht!

Indien nu de Nederlandsche regeering in een der
 beide centra's van Javaansche kultuur op het voor-
 beeld der proefstations bij de kultures een proef-
 station voor het batikken schiep (dat natuurlijk
 niet door gepensioneerde onderofficieren der ge-
 nie bezet mag worden), dan zou wellicht een stap
 in de goede richting gedaan worden. Hier zou proef-
 ondervindelijk het kleurprobleem onderzocht kun-
 nen worden, aan belangstellende ambtenaren e.a.
 raad gegeven kunnen worden.

Voor een zoodanig station ligt verder een breed
 veld van werkzaamheid open. Wij weten natuurlijk
 veel, heel veel van het Javaansche batikken, maar
 mag ik verklappen, dat dit niet heelemaal juist is?
 Van die kunst weten we wellicht het 3/5 deel, mis-
 schien ook het 3/10... meer niet!

De Preanger-batiks zijn voor ons een vrijwel ge-
 sloten boek. In hoever hier meerdere voorstadi-
 a van het batikken te vinden zijn, dat weet geen
 mensch. Madoera, waar hoogstwaarschijnlijk veel
 te vinden is, is voor ons... terra incognita. Wat
 weten we van Oost-Java? Namen, meer niet.

Van de vele duizenden standaardpatronen der
 Javaansche batikkunst kennen we er hoogstens 800,
 zegge achthonderd.

Van de folklore, die vide „Pleyte, het Soendane-
 sche weven” ook rijklijk in het Javaansche batik-
 ken te vinden moet zijn, is... niets... bekend...

Moeten wij evenals bij de Hindoe-tempels gedul-
 dig wachten tot alles tot ruines afgebrokkeld is,
 vóór men aan ernstig bestudeeren en vastleggen
 denkt?

We hebben danig schik in het kurieuse geval,
 dat Fransche kunstkenner naar ons Museum Mes-
 dag moeten komen om hun meesters van Barbizon
 in hoogste schoonheid te zien.

Edoch, wat te zeggen van het volgende geval:
 wanneer de ontwikkelde Javaan op Java, de be-
 langstellende Europeaan op datzelfde eiland zich
 willen oriënteeren over de batikkunst, die er
 eeuwen gebloeid heeft, dan moeten zij op goed ge-
 luk naar verzamelaars zoeken en hier aanklop-
 pen.

Geen openbare verzameling geeft in Indië
 genheid deze inheemsche kunst te leeren kenne-
 te eeren. De Javaan moet naar Nederland re-
 vooral naar Rotterdam, waar als door een toeval
 prachtige collectie van Rijkbevorsel hem van
 bloeitijd in kunst kan vertellen, hij kan gaan
 Leiden, naar Amsterdam...

En dit is de weg, dien de Javaan moet gaan
 zijn, zijn eigen kunst te leeren kennen!

Een standaardcollectie van goede, zoo moge-
 oude exemplaren te vormen is eene plicht voor
 welken te vervullen nu nog mogelijk is. De batik-
 slijgen in prijs en als het buitenland hem er
 gaat interesseeren — zooals reeds het geval is
 heeft Nederland het toekijken. Het zou niet
 eerste geval zijn.

Voor dat proefstation in de Vorstenlanden
 nog een andere taak. Naast experimenteeren, be-
 deeren, vastleggen en het propageeren onder
 Europeesche bevolking, ook het bevorderen
 evolutie in de Javaansche kunst.

Het batikken is traditie-kunst en dat is voor
 groote massa zeer juist. Niet iedereen kan artis-
 ontwerpen! Maar wel zou het in de historische
 der batikontwikkeling liggen, indien door on-
 wijs beproefd werd met talentvolle Javanen
 een individueele kunst op de beproefde, historis-
 basis te vormen en te kweken. Natuurlijk niet
 teekenpapier, 'n potloodje en gummi, doch met
 tjanting op doek met enkel geometrische in-
 ling, met Java's flora en fauna als inspireere
 voorbeelden, batiks die weer als pola's de
 heemsche kunst kunnen bevruchten, verkrijgen!

Naar het voorbeeld van Berlijn en Weenen
 d.i. in vroeger jaren — zou het gansch niet on-
 gelijk zijn aan een artistieke studie-inrichting
 gelijke kursussen te verbinden. En wel zonder ge-
 te kosten! En de ervaring van deze kursussen
 ons nu geheel en al ontbreekt, zou weer kun-
 leiden tot het stichten van kunstnijverheids-
 in Indië!

Met den geest van onzen aartsvijand, den
 len Raiffes, is zulks te bereiken!

*) Dit blijkt uit de hooge prijzen, die in Duits-
 voor de batiks uit de collectie Komter betaald
 prijzen van zelfs 500 Mark. Ook uit de uitgave
 mijn batikboek bij de firma Stalling in Oldenburg,
 welke Duitsche uitgave waarschijnlijk een Fran-
 en Engelsche editie volgen zullen.

Van Week tot Week.

Dinsdag 8 tot Maandag 14 Juni.

Natuurkundig onderzoek der Nederl. koloniën.
 12en dezer heeft te Amsterdam eene vergade
 plaats gehad van de Mij. t. b. v. h. Nat. Onder-
 Ned. Kol. De navolgende onderwerpen worden
 daarin behandeld: Expeditie naar Oost-Bor-
 Djambi-exp., Exp. Wilhelminagebergte Surin-
 Oceanogr. exp. in Oost-Indië, Organisatie en
 komst rubbercult. in N.-I. (Uitvoerig verslag
 Nwe Rott. Ct. 13 Juni, Ochtendblad B).

Het Congres van Boedi Oetomo. Spreekdelicten.
 naar men weet, op het jongste congres van
 Oetomo, waar besloten werd dat de vereen-
 zich van het politiek terrein terug zou trek-
 nogal heftig toegegaan. Er zullen nu, naar we
 de Indische bladen lezen, verschillende spreek-
 wagens spreekdelict vervolgd worden; hier is
 lijstje:

Slamet, voorzitter van het hoofdbestuur,
 nisch instructeur bij den pandhuisdienst en
 van den gemeenteraad van Semarang, wegens
 tiek op de bestuursvorming;

Mr. Soejoeti, lid van het hoofdbestuur,
 reur en advocaat te Djokja, wegens zijn scherp-
 stelde conclusie, dat de inheemsche jongelings-
 de gouvernementendiensten heeft te mijden;

Mr. Iskak, advocaat en procureur te Bandung,
 voorzitter van de Indonesische Studieclub
 om hetzelfde als de voorgaande spreker;

Dr. Statiman, arts te Bangil, wegens zijn

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord”
 Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644
 FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN
 EN ROLLUIKEN
 Levering van alle soorten Timmerwerk

VERZEKERT U tegen ZIEKTE

(maximum uitkeering 26 weken per jaar)

bij „**HET HOLLANDSCHE KRUIS**”
Louise de Colignystraat 2a - 's-Gravenhage

COULANTE SCHADEREGELING

5153

VRAAGT PROSPECTUS

scherpe critiek tegen de regeering en haar poli-
tiek;
Dr. Soetomo, arts aan de C. B. Z. te Soerabaja,
wegens de door hem ontworpen gedachten over
het of niet samenwerking. (N. R. Ct.)
Het *Vaderland* van 11 Juni eene kritische bespre-
king wijdend aan dit gouv. optreden, merkt daarin
op: Juridisch mogen deze vervolgingen te recht-
vaardigen zijn, staatkundig zijn zij een ernstige
fout welke het aantal verbitterde geesten onder de
hollandsche intellectueelen vermeerderd.

Verzet in Atjeh. De bladen van 10 dezer bevatten
een uitvoerig Aneta-telegram over het standpunt
der Ind. Regeering inzake de jongste gebeurtenis-
sen in Atjeh. Geloofstanatisme, achteruitgang van
den economischen toestand, ontevredenheid over
het zware werk bij den aanleg eener waterleiding
en andere factoren (invloed van verzetslieden
bijv.) worden genoemd als de oorzaken.

Veren met pensioen. Kolonel der inf. O.-I. leger
H. M. Luchsinger zal op zijn verzoek den 2en Juli
den dienst met pensioen verlaten, evenals luit-
enant-kolonel J. C. A. Bannink, aan wien den titu-
lairen rang van kolonel is toegekend.

Wies Binnenl. Best. De ass.-resident van Goenoeng
Kidoel (Wonosari) W. G. Horninge is benoemd tot
ass.-res. van Keboemen, ter vervanging van den
ass.-resident L. B. C. de Klerk, die de plaats van
eerstgen. zal innemen. — Benoemd is tot resident
van Tapanoeli de heer H. Ch. Gooszen en tot ass.-
resident van Bangil de heer J. C. Brinks.

Van kampongwoningen. Soerabaja, 11 Juni (Aneta).
De decentralisatie-commissie heeft bij de re-
geering een bedrag van twee ton aangevraagd voor
den bouw van 800 kampongwoningen te Soerabaja.
(Vaderl.).

Weggen op Zuid-Sumatra. Telok Betong, 11 Juni
(Aneta). De spoorlijn van Tjempaka naar Negara-
patoe in de Lampongsche districten is geopend.
(N. R. Ct.).

examens. Leiden. Bevorderd tot doctor in de
rechten en wijsbegeerte op proefschrift getiteld:
Agastya in den Archipel, de heer Raden Ngabei
batjaraka (Lesya), geb. te Solo. — Econ. cand.
in Indologie de heer F. W. T. Hunger.

A. J. Schnelle †. Te Nieder Walluf is op 84-jari-
gen leeftijd overleden de heer F. C. A. J. Schnelle,
gep. luit.-kolonel der Inf. O.-I. leger, ridder Mili-
taire Willemsorde.

Best in Midden-Java. Belangrijke afneming. In de
week van 25 April tot 1 Mei zijn in Midden-Java
in het geheel 63 gevallen van pest gerapporteerd,
waarvan in de afd. Temanggoeng 5, Jogjakarta 1,
Klaten 25, Kendal 4, Pekalongan 10 en Poerboling-
go 18.

Protestant predikant te Jogja. Den 29en April (26en
verjaardag van den zendingsarbeid te Jogja) heeft
de bevestiging plaats gehad van den eersten Ja-
vaanschen predikant Soepater. Het kerkgebouw
op Gondokoesoeman was geheel gevuld met ca. 700
geloovigen, onder wie verschillende leden van de
hollandsche kerk. Het historische feit is hierin
gelegen, dat door de beroeping en bevestiging van
dezen Javaanschen predikant een geheel zelfstan-
dige Javaansche kerkgemeente is in het leven ge-
roepen van Midden-Java. (Locomotief, 3 Mei).

Vereniging op Bali. Aan de Locomotief werd
gemeld dat de Kloengkoeng (Zuid-Bali) opgericht
is de vereniging Tjartoerwangsa Dérjo Gama Hin-
doe Bali. Het doel van deze vereniging is het ver-
men en instandhouden van een hechten band tus-
schen de leden van alle kasten, het hooghouden
van den godsdienst en het wegnemen van gebreken
in de adatinstellingen. Bij de stichting der ver-
eniging waren aanwezig vele vertegenwoordigers
uit verschillende kringen der bevolking van Bali
Lombok.

G. Mijntieff †. Hier te lande is bericht ontvangen,
dat de heer A. P. G. Mijntieff, ingenieur bij de Ba-
nische Petroleum Mij. te Balikpapan (Oost-Bor-
neo) door een noodlottig ongeval plotseling is over-
leden. Hij was 34 jaar oud.

Verzet in Atjeh. Koeta Radja, 10 Juni (Aneta). Nabij
Troemon werd een kwaadwillige gedood. Een Me-
daneesch maréchaussée werd gewond. (N. R. Ct.)

Hol †. In den ouderdom van 76 jaar overleed te
's-Gravenhage de heer J. Hol, gep. Oost-Indisch
ambtenaar.

Onderdirecteur Dep. v. Onderwijs. Aan den heer R. de
Man, onderdirecteur van het dep. van onderwijs
en eeredienst, is als zoodanig eervol ontslag ver-
leend onder dankbetuiging.

Een dure verhuizing. De totale kosten der overbre-
nging en installering van het Departement van Gou-
vernementsbedrijven van Batavia naar Bandoeng
bedroegen 10 miljoen gulden; geraamd was 2.8
à 3 miljoen. (Wijziging Ind. Begr. 1925, Memorie
van Antwoord).

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

**Nabetrachting over de Tentoonstelling in de Gothische
Zaal, ook in verband met het Afscheidsfeest in
„De Twee Steden” te 's-Gravenhage.**

Nu Boeatan's Batiktentoonstelling, die gedurende zes
weken in de Gothische zaal te 's-Gravenhage gehouden
werd, tot de geschiedenis behoort, loont 't wel de
moeite even een terugblik te slaan op hetgeen er mede
bedoeld en bereikt is.

Als vanzelf komt dan de vraag bij ons op: Is die on-
derneming een succes geweest? Maar daarnaast rijst
de vraag, wat men onder „succes” verstaat.

Financieele baten heeft deze tentoonstelling niet af-
geworpen, ofschoon ze een uitnemende „pers” had, er
genoeg „reclame” voor gemaakt en ze door allen, die
haar gezien hebben, geprezen is geworden. 1)

Een groote stroom van bezoekers is alleen naar de Go-
thische Zaal te trekken, wanneer er de zilveren brui-
loftgeschenken der Koningin voor een liefdadig doel
tentoongesteld zijn. Dat was natuurlijk vooruit te voor-
spellen. Trouwens indien Javaansche batik in staat
waren drommen belangstellenden te boeien, dan zou
deze tentoonstelling overboogig zijn geweest, had Boe-
atan zich de moeite kunnen besparen. Het doel was im-
mers juist: belangstelling op te wekken, omdat deze
nog veel te weinig aanwezig is, zelfs in de residentie,
waar zoovelen wonen, die wel met Indië vertrouwd
zijn, doordat zij er jarenlang geleefd hebben, maar nog
niet veel voelen voor de kunstuitingen der bevolking,
misschien omdat zij er niet genoeg van weten. In dit
opzicht is „Boeatan's” tentoonstelling zekerlijk een
groot succes geweest: zij heeft meerdere belangstel-
ling, die stellig nog na zal werken, weten te wekken
voor de Javaansche Batikkunst in de eerste plaats,
maar ook voor de Javaansche muziek- en danskunst,
beide door de onvolprezen medewerking van den
kunstzinnigen Pangeran Ario Soerjodiningrat, die niet
alleen een prachtige collectie batiks voor de tentoon-
stelling uit Djocdja heeft meegebracht, maar ook
„Boeatan's” gamelanspel, dat op een podium in 't mid-
den der zaal was opgesteld, heeft weten te benutten
tot het geven van avondlessen in het bespelen dier in-
strumenten aan Hollandsche, zoowel als aan Indone-
sische studenten, waardoor „Boeatan” in staat werd
gesteld twee Javaansche dansuitvoeringen te geven,
die goed bezocht en ten zeerste geroemd zijn gewor-
den. Was bij de eerste uitvoering het gamelanspel nog
wel wat dun en onzeker, veertien dagen later klonk
het, dank zij de geregelde oefeningen in de Gothische
Zaal, reeds aanmerkelijk beter en nog beter, zij 't dan
ook niet zóó als een vol orkest aan de Vorstenlandsche
hoven, was 't op het feest van 12 dezer in De Twee
Steden te 's-Gravenhage, ter eere van bovengenoemden
Prins, gegeven door het „Nederlandsch-Indonesisch
Verbond van Jongeren-organisaties.”

Henri Borel schrijft hierover in *Het Vaderland* van
Maandag 14 Juni o.m.:

„Dit is een Verbond, niet van „jongeren” in den
zin van jongelieden, maar van wat *Noto Soeroto*
eens heeft genoemd „de Morgenmenschen”, dege-
nen, die reeds in den morgen, den Dageraad van
de nieuwe Menschheid zien, waarin alle menschen
van alle rassen broeders zullen zijn, en dus We-
reldvrede zal heerschen. Het zijn alzoo: idealis-
ten, zult ge zeggen. Ik heb er niets tegen: van de
idealisten kwam sedert het begin der wereld de

1) In de jongste „Indische Gids” wordt de opmerking gemaakt: „De
tentoonstelling gaf veel moois te bewonderen. Maar zou 't voor zoover
het doel ook is om financieelen steun te krijgen door kooplust aan te
wakkeren, geen overweging verdienen een volgende tentoonstelling mede
te maken tot een demonstratie hoe mooi batik-werk tot zijn recht kan
komen in de sierkunst onzer eigen omgeving? De doeken waren nu,
vrijwel alle, plat uitgespreid of opgehangen, dit kwam elk stuk op zich
zelf ten goede, maar de door ons bedoelde vraag van praktische toe-
passing vond zoo geen antwoord.”

Naar wij vernamen werd Boeatan's plan om op deze tentoonstelling
ook een paar vertrekjes in te richten met batik-versiering, opgegeven,
omdat men meende, dat 't toch beter was dit aan ieders persoonlijken
smaak over te laten.

WIJ LEVEREN U DE MODERNSTE RADIO TOESTELLEN

geheel geconstrueerd volgens de nieuwste
patenten en inzichten. Elk door ons afge-
leverd toestel wordt ten volle gegarandeerd
Voor Ziekenhuizen, Sanatoria, Pensionaten,
Scholen etc. leveren wij speciale toestellen

Fabriek en Laboratoria v. Radio Techn. Onderzoek
FIRMA BONTEKOE IRVING
HILVERSUM
Kantoor: ALEXANDERLAAN 25, Telefoon 1630

F^A A. DE VRIES

Drogist

Verplegingsartikelen

Kerkstraat 98 Telefoon 157
HILVERSUM 5142

Haarlem en Omstreken.

Inrichting voor Zenuw- en Geesteszieken „DE KENNEMER”

Haarlem - Westerhoutpark 18 - Heemstede
Telefoon 12003
Dir.: E. C. WESSELS-MEIJNEMA

GEZ. VAN DEN HAAK

HAARLEM - KINDERHUISVEST 27 - TEL. 10118
OPGERICHT ANNO 1881

FIJNWASSCHERIJ

BEHANDELD:
BOORDEN - OVERHEMDEN
BLOUSES en JAPONNEN

IN ALLE STOFFEN 5123
TAFELGOED en GEHEELE WASSCHEN

STOEL's WONINGBUREAU BLOEMENDAAL

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

Gomestibles- en Delicatessenhandel JACQUES PIJL, Cuisinier

BLOEMENDAAL 5093
Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262
Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

VERKOOPHUIS

Groot Hertoginnelaan 101

SPECIAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
INGERICHT

Bestaat ruim 25 jaar

5047

DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

HOTEL-RUBRIEK

APELDOORN

HOTEL VAN DER BURG

Isle en oudste huis ter plaatse Modern comfort
5286 Volledige pensionprijs f 5.-

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. 5038 Str. k. en w. w. op delogeerk.	BESCHIKBAAR.
Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIJK & v. D. LUUR	Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035
TEHUIS v. KINDEREN vanaf 2 j. doorl. en tijd., gr. tuin. Holl. en Ind. ref. „Sunny Home“, Veur b.d. Haag.	BESCHIKBAAR.

DE VELUWE.

„Den Lindenhof“ te Vierhouten (bij Nunspeet)
GEZELLIG VACANTIEHUIS
Gelegen op het kruispunt aan den weg naar Apeldoorn,
Elspeet, Emst.
Prachtige boschrijke omgeving. Uitgestrekte heide.
Pensionprijs f 2.50 per dag.

Voor het bereiden van een
goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onnisbaar
„De Ind. Rijsttafel“ door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst“,
verkrijgbaar bij den Boek-
handel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 • DEN HAAG • Tel. 33703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MI BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a

DEN HAAG

TELEPHOON

14427

5217

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit
brandstoffen, tegen billijken prijs en
gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking
rekenen om het ledental onzer
vereniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts één
persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat
een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van
daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei
van „Oost en West“.

Maison NIEKERK

Pijnboomstraat 43 - DEN HAAG - Tel. 30328

Voorheen Cuisinier Grand Hotel Central

Diners f 0.85 - f 1.- - f 1.25

en verder uitgebreid

5199

Indische Rijsttafel vanaf f 1.75

verwezenlijking van het ideaal. Het Verbond be-
vengenoemd heeft waardeering van Oost en West
wederzijds ten doel, en het oplossen van eventuele
conflicten in wederzijdsch begrip en overleg. Ik
yrees, kennende de mentaliteit van al te veel
„blanda's“ in Indië en al te veel Inlandsche heet-
hoofden, dat een en ander in de naaste toekomst
nog niet mogelijk zal zijn, maar het Verbond is niet
alleen voor de naaste, maar ook voor de verre, nog
slechts vaag-dagende aan het werk.

„Eergisterenavond bood dit Verbond aan zijn
Beschermer, Pangeran Soerjodiningrat, broeder
van den Sultan van Djocjarta, een afscheids-
avond aan. Deze Pangeran is een zeer kunstlievend
prins, die te Djocja in 1918 de opleidingsschool
Krido Bekso Wiromo heeft opgericht voor dans
en muziek, later ook voor de kunst van den „da-
lang“ (spreker, zanger en beweging van wajang),
welke school binnenkort tot een Kunst-Academie
zal worden verheven. Toen ik, in 1897 over bekso
(dansen) en gamelan schreef, heeft men mij zoo'n
beetje uitgelachen en toen ik, in 1908 in De Tele-
graaf, mijn geestdrift uitte over serimpi-dansen,
die ik in den kraton te Djocja bijwoonde, vond
men mij „overdreven“ en zoo. Thans, 29 en 18
jaar na die artikelen, zit een volle zaal menschen
met aandacht te kijken naar Javaansche dansen
in de daarvoor ongeschikte omgeving²⁾, met een
zeer primitieve „gamelan“, en in een hotelzaal in
plaats van in de open lucht. Men is thans bezig,
een kunst te „ontdekken“, waar de blanda's al
honderd jaar en langer achteloos en ietwat min-
achtend aan voorbijgingen. Hoe is 't mogelijk!..“

Ja, de tijden zijn wel ten goede veranderd! En zou
„Boeatan“, door het voortdurend streven en werken
in die richting, niet het hare daartoe hebben bijge-
bracht?

De Haagsche dagbladen kondigden aan:

„In een Vrijdag 18 dezer te houden vergadering
van het Indische Genootschap, zal Pangeran Ario
Soerjodiningrat een inleiding houden over: Ont-
wakende cultuur op Java, gevolgd door een dans-
demonstratie.“

De gamelan der Batik-tentoonstelling wordt uit de
Gothische Zaal naar het deffige vergaderlokaal in de
van Galenstraat 14 verplaatst, onder het gehoor en ge-
zicht der delibererende heeren.³⁾

Pangeran Soerjodiningrat zal er in alle rustige een-
voud, zoals hij in de feestzaal van „Hotel de Twee
Steden“ deed, zijn uitleggingen geven.
Laten wij hierover Henri Borel, als deskundige cri-
ticus, weder aan het woord:

Nadat de President van het Verbond, Mr. D. J.
W. J. Klauwer, den vorsteliijken beschermheer dank
en eer had betuigd en hem de insignes en het
diploma van het eere-bestuurslidmaatschap waren
aangeboden (op het insigne symboliseeren 2 cir-
kels van goud en zilver, die elkaar raken, Oost en
West, geflankeerd door tijger en leeuw), betrad
de Pangeran zelf het podium en begon zijn de-
monstratie van den Javaanschen dans met de zeer
juiste opmerking, dat alle kunst internationaal is,
en een intuïtief-artistiek aangelegde Westersche
kunstenaar de z.g. „vreemde“ Oostersche kunst
wel degelijk direct kan aanvoelen. Na een compli-
ment voor de technische lenigheid en behendig-
heid voor het Parijsche Ballet, dat hij echter nu
en dan ontwaard zag in te veel acrobatiek, begon
hij zijn lezing over de elementaire grondbeginselen
van den Javaanschen dans, beschreef de ver-
schillende soorten er van, grappige⁴⁾ en fijne, oors-
pronkelijke en afgeleide, waarbij de schoonheid
hoofddoel is, en waarin steeds, evenals in een
schilderij, „het leven moet bewegen“. In de oude
schoonheidswetten van Sië Hô, 6e eeuw, van Chi-
na, is deze wet genaamd „Sheng tung“, het leven
beweegt, ook reeds vastgelegd. Het komt bij dezen
Javaanschen dans aan op „geestelijk begrijpen“,
niet op enkel uiterlijk genot. De Pangeran liet hier-
na door 3 zijner leerlingen, een voor een, de meest
elementaire bewegingen zien van het instudeeren

²⁾ Als omgeving was de Gothische Zaal ontegenzeggelijk veel beter.
Het podium met de daaromheen geplaatste stoelen deed denken aan een
Indische pendopo en ook de omringende batiks gaven een Oosters
cachet aan het geheel. In de pauzen ontbrak zelfs de gezellige w a r o n g
niet met haar lekkernijen onder 't typisch flikkerend lichtje.

³⁾ Mevrouw v. Deventer-Maas is naar wij meenen, het eenige vrouwe-
lijke lid van dit genootschap.

⁴⁾ Dit woord „grappige“ heeft H. B. verkeerd verstaan: moet zijn
krachtige, die van forsche bewegingen als b.v. bij gevechten in tegen-
stelling met meer fijne, zachtvloeiende karakteristieken.

UITZENDINGEN

HOLL. DINERS EN RIJSTTAFEL

GR. HERTOGINNELAAN 92, TEL. 36347, DEN HAAG

FAM. PENSION

Beleefd aanbevelend, C. H. STAKMAN

der dansen, lichaamshouding, voet-, pols- en
gerbewegingen, hoofdwindingen, rompdraai-
enz., waarbij hoofdzaak is: volkomen beheersing
van het gansche lichaam en stijleering van alle
weding. Wat was dit alles hoogst interessant
leerrijk, maar hoe jammer, dat slechts één
leerling in Javaansch costume en de andere
smoking(!) waren.“

De middelste der drie leerlingen was een Suma-
in zijn nationaal costume, terwijl de beide andere
smoking, Hollandsche studenten waren. De bedo-
van den prins was te laten zien, dat niet alleen
landgenooten, maar ook Europeanen en andere
terlingen den Javaanschen dans kunnen leeren en
thans op Westersche methodische wijze door
Bekso Wiromo wordt onderwezen, terwijl het zuive-
vaansche karakter behouden blijft. Voor een deskun-
oog waren de bewegingen en standen van den
Appel, de langste en slankste dier drie jongel-
verreweg de beste. Deze zou, na de noodige lesse-
oefeningen, den beroemden Kelono-dans (van
ijdel, verliefden vorst) misschien even goed kun-
leeren als Raden Soekambo, die terecht zoozeer
toegejuicht.

Siti Sundari, die ook luistert naar den Holland-
naam van Gineke Weber, gaf wel het beste voor-
dat ene Europeesche niet voor een Javaansche in-
vol en rhythmisch dansen behoef onder te doen.
R. M. Soeripto, volbloed Javaan, mede leerling van
geran Soerjodiningrat, tijdens diens verblijf hi-
lande, danste zij op onberispelijke wijze de wa-
sublieme Sikandi- en Bhisma-dans, een episode
Mahabharata.

Mogen nu ook, nadat de prins binnenkort weer
zijn vaderland teruggekeerd zal zijn, de gezamen-
oefeningen in het gamelanspel en de danskunst en
worden voortgezet. Als de Toonkamers van Indi-
kunstnijverheid van Boeatan in Heulstraat 19, een
noodige, kleine uitbreiding konden verkrijgen, dan
den ze daar gehouden kunnen worden.

Wie weet?

Persoverzicht uit de Indische Bla

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De opening van den Volksraad.

Bij de opening van den Volksraad sprak gouver-
neeraal Fock de gebruikelijke rede uit (De Sta-
Post, 15 Mei), waaraan wij o.m. het volgende ont-
In de huidige samenstelling houdt de Volksraad
laatste zitting dit jaar. Daarna komt het nieuwe
lege bijeen, met een grooter aantal leden en me-
langrijke nieuwe bevoegdheden. De verdere door-
ring van de wijziging der Indische constitutie is
blijvend, omdat zij aantoonde dat het staatkundig
een goede, gezonde en geregeld ontwikkelende
maakt. In de staatsinstellingen zal de inheemsche
volking een werkzaam aandeel kunnen nemen in
behartiging zoo van de algemeene aangelegenheden
van hun bijzondere belangen, in Volksraad, Pro-
ciale- en Gemeenteraden en in de Regentschap-
raden. Het oriënteringsproces zal niet van korte
duur zijn, doch de Regeering zal elke fase
van met belangstelling gadeslaan en den goeden
bevorderen en bespoedigen. In dit verband doet
landvoogd een ernstig beroep op de Europeesche
die hij kan dragen tot de vorming van de publieke
opinie. Die pers kan het oriënteringsproces bein-
den in gunstigen, maar ook in ongunstigen zin. Spr-
pleit hiermede niet, dat de pers feiten zal negeren
noch wegdoezelen, doch wel mag de Regeering van op-
Eur. pers verwachten, dat zij als plicht goed voor
houde en van harte zal medewerken tot het doer-
vreedzame samenleving van de verschillende
kingsgroepen. Het is een gelukkig verschijnsel, dat s
scheidende bladen dit gevoelen en van dat gevoelen ege-
blijk geven. Een vreedzame samenleving is onmis-
voor den vooruitgang van Indië. Spr. drukte a
mening uit, dat de bloei van Indië en de stoffelij-
geestelijke vooruitgang van de bevolking het be-
reikbaar is, wanneer op den voorgrond staat de w
bij den Volksraad — onder een welwillende,
krachtige leiding van den voorzitter, langs den
van een vrije, openhartige, doch tevens wede-
waardeerende gedachtenwisseling — het algeme-
lang te bevorderen.

Pension Mevrouw OP 't HO

KRULLELAAN 37

Munt uit door goeae keuken
en billijke prijzen

Wordt door goeode Indische Familie's aanbeve

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één uitzondering: het slechte.

Een proef zal U overtuigen

zoals zoovelen vóór U overtuigd werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

TE HUUR

gemeubileerde Villa met tuin, zeldzame omg., uitbr. vatbaar.

Brieven: „ERICA”, Amerongen.

Koens „Landbouwhuishoudkundige bijdragen”; het Bat. Nwsbl. (6 en 7 Mei) behandelt „De Landbouw in Japan” aan de hand van eene officieele verhandeling van Dr. P. J. S. Cramer, getiteld: „Aanteekeningen over den Landbouw in Japan, verzameld gedurende een studiereis in 1924”.

Onze Sociale Politiek.

Omtrent besprekingen, die de heer Den Hamer van het Kantoor van Arbeid thans in Java's Oosthoek voert met de ondernemers over een regeling van den arbeid van niet-volwassenen (tusschen 12—16 jaar), deelt de „Ind. Crt.” thans mede: „De ondernemingen zijn van meening dat een vrijwillige overeenkomst met het Kantoor van Arbeid voorloopig de beste oplossing zal zijn. Men is derhalve besloten om de verschillende directies voor te stellen in dien geest te handelen, zoodat van de zijde van den werkgever vrijwillige medewerking uitgaat. Men is thans doende, om van de Regeering voor den tijd van drie jaren uitstel op het verbod van kinderarbeid (niet-volwassenen) te erlangen. Gewacht wordt verder op de beslissing der directies in Holland.” Het Bat. Nwsbl. (10 Mei) heeft, toen de plannen tot verdere „bescherming” der bevolking werden gepubliceerd, daartegen uit financiële overwegingen protest aantekend. Nu de ondernemers zelve, noodgedwongen, een compromis zoeken, zal — vrees het B. N. — de principieele vraag: of nu moet worden voortgegaan met verderen uitbouw der sociale maatregelen in het Westersch bedrijf, terwijl aan de ellendige toestanden in het Inlandsch en Chineesch kleinbedrijf niets gedaan wordt, helaas wel blijven rusten.

Atjeh (vervolg).

Het Bat. Nwsbl. (5 Mei) geeft plaats aan een opstel uit Atjeh van een vertrouwd correspondent, geschreven naar aanleiding van het gerucht over de klewangaanvallen ter Westkust gemaakt. Het opstel geeft weer wat vrij algemeen in Atjeh wordt gedacht en gezegd — meent de redactie — en juist daarom heeft het nog waarde, ook al schijnt de verwarring naar aanleiding van de klewangaanvallen voorbij. Daarnaast bevat het stuk verschillende mededeelingen en wenschen, waarvan men buiten Atjeh geen weet had; ook daarom verdient het volle aandacht. Het zal vele verkeerde denkbeelden over Atjeh kunnen wegnemen.

Verder verwijzen wij naar het Bat. Nwsbl. (7 Mei „Atjeh”), het Soer. Hbl. (8 Mei, 3de bl. „Atjeh”) en de Deli Crt. (26 Apr. „Meeningen over Atjeh”) en 10 Mei „Atjeh met een rustigen blik bezien”).

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Een houten beeld van bijzonder model voor 2 kwartjes!

Zending W. F. Schröder vertelt op gemoedelijken toon in „Een vaste Burg is onze God” over land en volk van Poeloe Tello, het kleine eilandje der Batoe-groep, op de Westkust van Sumatra, met zijn gedeeltelijk van Nias afkomstige bevolking.

In het Juni-Nr. deelt hij — na de beschrijving van een der merkwaardige huizen in den bouwtrant van Zuid-Nias — het volgende mede:

„Voor eenigen tijd was hier nog een houten beeld van bijzonder model, zooals ik nog geen tweede op de Batoe-eilanden zag. Op het hoofd stonden twee lange horens, die geheel bezet waren met uitgesneden gezichten. Ik had den eigenaar reeds een paar maal gevraagd, wanneer hij het weg deed of hij het mij dan wilde geven, want verkoopen wilde hij het niet. Op een dag komt een gezelschap van Padang met het gouvernementsschip hier en nemen ook een kijkje in dit huis. Een der heeren legt een paar kwartjes neer en neemt het beeld zonder meer mee. Dat zijn dan de Europeanen, die een voorbeeld geven! Men kan geen woorden vinden zoo iets scherp genoeg te laken.”

We zijn het met den schr. volkomen eens en geven overigens de beheerders van onze ethnographische musea in overweging dit stukje uit te knippen en zuinig te bewaren; mocht hen later soms eens een aanbod worden gedaan om bedoeld unicum voor hun verzameling aan te koopen, wellicht „voor een zoet prijsje”, dan weten ze op welke fraaie wijze de „kunstminnende eigenaar” in het bezit ervan is gekomen!

De Indische Gids.

De Juni-afl. opent met een door kaartjes verduidelijkte bijdrage van den hr. J. W. J. Wellan, getiteld: „De Engelschen op Lagoendi. 6 Oct. 1624—29 Mei 1625. Na veel tegenwerking van de zijde der Nederlanders, die in die dagen hun machtsfeer in Indië gestadig uitbreid-

WANNEER

U zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning Stoffeeren en Meubileeren door

H. FLICK - Scheveningse

Neptunusstraat 148 - Telef. 53568

den, was het den Engelschen eindelijk gelukt genoemd, in Straat Soenda gelegen eilandje „op selven te gaen wonen”. Ze beleefden echter weinig noegen van die vestiging; de verwachte handel deelen bleven uit, ingesloten als ze waren door onzen, maar bovendien bleek Lagoendi zoo ongezond — „de arme stakkers stierven er als ratten” — bezetting ten slotte heel dankbaar was het eiland te kunnen verlaten, nog wel met de hulp van machtige concurrenten.

Het volgend artikel (een vreemde eend in de sche bijt!) van Dr. B. Raptshinsky, handelt over „Sowchozen”, d.z. door communisten beheerde goederen in Sovjet-Rusland, die volgens schr., als van staatsbedrijf een mislukking zijn gebleken.

De hr. L. J. van Dijk somt, als vervolg op vroeger overzichten, weder een aantal commissies op, welke Indië van regeeringswege zijn ingesteld. Sedert 1925 (laatste overzicht) zijn er weder negen bijgekomen.

„Love, courtship and marriage in the East” is de titel van een korte bijdrage, aangetroffen in de schriftelijke nalatenschap van Dr. J. F. Scheltema, den vroeger hoofdredacteur o.a. van het Bat. Nieuwsblad, die laatste levensjaren in Schotland heeft doorgebracht.

In zijn rubriek Indië en de Nederl. Volksverhouding, welke ditmaal handelt over de Indië begrootingsdebatten in de Tweede Kamer, heeft Mr. van Bolhuis een geschikte gelegenheid zijn meening over Minister Koningsberger te zeggen: „In tegenstelling met den oud-minister De Graaff, kenmerkend tegenwoordige bewindsman zich door een ongevoeligheid, een jovialiteit en verblijdend gemis van held en stelligheid, welke onmiddellijk voor hem nemen.”

Overigens de vaste rubrieken: Revue van broek enz. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie (hierin o.m.: Pamor, damast en gemengd smeedwerk door J. F. Snelleman).

Uitgaven van het Kon. Gen. van K. en W.

Tijdschrift voor Ind. Taal-, Land- en Volkskunde. Deel 65 (1925), afl. 1—2. Het eerste deel (Rotti), door F. H. van de Wetering (platen). — De heilige weefsels van de „Waktoe” op Oost-Lombok, door J. C. C. Haar. — Prolegomena eene sociologische studie over de volken van Sumatra door Dr. B. Schrieke. Deel I (A. Historisch-geneeskundig). — Schets van de politieke en economische maatschappij in den Indischen Archipel in de 17^e eeuw. — Een oorkonde op koper uit het Singarische Oost-Indië, door Dr. W. F. Stutterheim. — Houtleveranties onder O.-I. Compagnie, door E. H. B. Brascamp. XI. — Leveranties te Makassar van 1730—1732.

Id. afl. 3. De toonkunst van Bali. II. Aanvullende schouwingen naar aanleiding van nieuwe vondsten. — J. Kunst en C. J. A. Kunst—van Nieuw (met platen). Een oorkonde van het groote klooster te Nalanda (Britsch-Indië), door Dr. F. D. K. Bosch (met kaart). — Verhandelingen. Deel 66, 1e stuk (1925). — Sudamala in de Hindu-Javaansche kunst, door Dr. van Stein Callenfels. Met platen. (Deze studie bevat tekst van het te voren nog niet in druk verschenen acad. proefschr. waarop de schr. in 1924 te Leiden promoveerde).

Geneeskundig Tijdschr. voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van deel 66, afl. 2 (1926). Feestgadering ter herdenking van het 75-jarig bestaan der Vereeniging tot bevordering der geneeskundige wetenschappen in Ned.-Indië. — Bilharzia-behandelingen met ruim 3000 tartarus-emeticus-injecties, nemen voorzorgen. Bereikte resultaten, door Dr. J. Lampe, off. v. gez. te Paramaribo. — Zur Epidemiologie der Leprosy, von Dr. P. Bargher. — Het geneeskundig onderzoek van verwondingen, door Dr. H. Müller. — Over het voorkomen van rhabdomyosarcoma in Nederl.-Indië, door Soel. — Een en ander over moderne Röntgendiagnostiek, door H. E. A. Fermin (met platen).

De Indische Mercur.

No. 23 (9 Juni '26). Civette (reukwerk), door A. n. claire. — De markt voor enkele invoerartikelen op Java en Madoera gedurende 1925. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en slagen, zoodat de overige wekelijkse rubriek. De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut recente literatuur over oliën, vetten en wassen.

Wanneer U zich in DEN HAAG vestigt

laat dan Uw Koffers, Reisartikelen vakkundig nazien en repareeren bij

WILH. TOONEN - DEN HAAG

3 GOUDSBLOEMLAAN t/o Postk. - TEL. 36361

Speciaalhuis in alle soorten Hondenartikelen, Hondenbrood, Geneesmiddelen.

Volharding voert tot doel
Adverteer voordurend

J. VAN BUUREN

APOTHEKER
KANAALWEG 53 :: SCHEVENINGEN
TELEFOON 50105

Suriname.

In de vergadering van 9 Juni heeft de Eerste Kamer de Begrooting van Suriname voor 1926 zonder stemming aangenomen.

Op 11 Mei heeft de Gouverneur de 61e zitting der Koloniale Staten met de volgende rede geopend:

„Van de gewoonte, om bij het openen van eene Statenvergadering enkele retrospectieve beschouwingen te geven en daaraan eene uiteenzetting van toekomstplannen te verbinden, moet ditmaal worden afgezien. Kan ten aanzien van het jaar, dat achter ons ligt, in hoofdzaak worden verwezen naar het zoo juist verhandelde verslag van de Vereeniging voor Handel en Nijverheid, met betrekking tot het ingetreden tijdperk, ware het aankondigen van elken maatregel voorbarig, zoolang overleg met het Opperbestuur niet heeft plaats gehad.

Als teeken van vooruitgang moge worden genoemd de gunstige verhouding tusschen geboorte- en sterftecijfers, met eene lage kindersterfte, zooals volgens beschikbare gegevens tevoren nimmer bereikt, en daaraan eene toenemende welvaart welke in handelsbetreft en middelenstaat tot uitdrukking komt.

Het valt te betreuren, dat aan het gunstig effect van de toenemende middelen zooveel afbreuk wordt gedaan door hooge uitgaven met name die voor rente en aflossing van geleende gelden, voor pensioenen, en voor de bekostiging van het onderwijs.

Is het tempo van den bestaanden vooruitgang uiterst langzaam, en heeft de calamiteit van de recente droogte nieuwe zorgen gebracht, toch komt het ingewikkeld Surinaamsch probleem, dat eenmaal tot oplossing zal komen, allengs in een klaarder licht, hetgeen bemoeuwend stent.

Voor de reeds bij Uw College aanhangige voorstellen, die hetgeen nadien moge worden ingediend, roep ik uwe ernstige medewerking in, en ik hoop, dat Gods zegenbare zegen op onzen gemeenschappelijken arbeid moge rusten.

In naam van Hare Majesteit de Koningin verklaar ik deze vergadering van de Koloniale Staten geopend”.

De Koloniale Staten van Suriname hebben na het aannemen der begrooting het volgend adres gericht aan den Minister van Koloniën:

Aan
Zijne Excellentie den Minister
van Koloniën, den Haag.

De Koloniale Staten van Suriname hebben de eer, uwe aandacht te verzoeken.

Bij de behandeling der Koloniale Huishoudelijke Begrooting voor het dienstjaar 1927 in de Koloniale Staten is duidelijker nog dan bij vorige gelegenheden gebleken, dat het tot nu toe gevoerd beleid niet de belangen van Land en Volk heeft bevorderd in den zin en mate als daarvan verwacht had mogen worden.

„Niettegenstaande de groote belangstelling door het Nederlandsche Landsbestuur aan den dag gelegd, zich toenende in de belangrijke bedragen aan de huishouding des lands en aan de z.g.n. productieve werken, die de toestand van Suriname op dit oogenblik niets anders dan die eener geheel afhankelijke, kwijnende kolonie.

Onder die omstandigheden is een sterk verlangen ontstaan onder het denkend deel der bevolking, dat de tegenwoordige toestand een einde kome en het bestek op een nieuw worde gemaakt en een nieuwe koers bevaaren. De waar te nemen mislukking van het beleid vindt, naar het oordeel der Koloniale Staten, een zeer voorname oorzaak in de afscheiding, welke er in het bestaand Regeeringsstelsel is neergelegd tusschen het staatkundig en economisch Suriname.

„Immers het Koloniaal Bestuur is niet alleen niet verantwoordelijk aan de vertegenwoordiging der kolonie, maar behoeft zichzelf niet te houden aan de uitgesproken meningen en wenschen der vertegenwoordiging; het antwoord en beslissing geschieden in Nederland buiten den invloed der Koloniale Staten.

„Het heeft ertoe geleid, dat de actieve deelname aan het Landsbestuur door het vertegenwoordigend orgaan, dat geacht mag worden voortgekomen te zijn uit het economisch Suriname, nooit ten volle tot haar recht is gekomen.

„Een der belangrijke gevolgen hiervan is, dat te geringe aandacht is geschonken aan de opvoeding der be-

ARTISTIEK BESCHILDERDE

en Geprepareerde zijden Salon- en Schemerlampen, Japansch systeem

Zorgvuldige afwerking en matige prijzen. Diverse electr. apparaten, zooals Stofzuigers, Melkkokers, Strijkijzers, enz. Leveringen, aanleg en herstellingen op Electrotechnisch gebied

„ELECTRO-ARTI”
Toonkamers - REGENTESSEPLEIN 1 - Den Haag

volking tot voldoende geschiktheid en initiatief om door eigen werkzaamheid het Land tot de welvaart te brengen, welke het gevolg zal zijn van een veel meer intensieve deelname dier bevolking aan de productie des lands.

Nooit zal Suriname uit den huidige, kwijnenden toestand kunnen worden opgeheven en tot zelfstandigheid gebracht, zoolang niet de productie van verschillende bronnen zoo krachtig mogelijk worde opgevoerd; daarop zullen alle in de toekomst te nemen maatregelen gericht moeten worden.

Met nadruk moet hieraan worden toegevoegd, dat de huishouding van Suriname te dien opzichte zal moeten worden gewijzigd, opdat het mogelijk zij, met de bestaande krachten en de voorhanden middelen dit doel zoo ernstig mogelijk na te streven.

Het voeren eener huishouding boven de krachten en de behoeften des lands, hetgeen alleen mogelijk is door daaraan een groot deel van het jaarlijksche subsidie te besteden, heeft een toestand in het leven geroepen, welke geen bevrediging gebracht heeft en waarmede de Koloniale Staten in de naaste toekomst gebroken willen zien.

Om aan dezen algemeen gewraakten toestand een einde te maken, achten de Koloniale Staten het gebiedend noodzakelijk dat hun, met betrekking tot de begrooting volledige zeggenschap gegeven wordt.

De bestaande bestuursinrichting zal belangrijk gewijzigd en vereenvoudigd moeten worden, waarbij niet geschroomd zal mogen worden geheel te breken met wat reeds lang bestaan heeft en waarvan onder de gegeven omstandigheden het nut niet gebleken is.

Teneinde echter te voorkomen, dat ontwijking zal plaats vinden, zullen deze wijziging en vereenvoudiging zeer geleidelijk moeten gebeuren en is het daarom noodig het subsidie voor een bepaald aantal jaren te handhaven, elk jaar te verminderen met een vast bedrag.

Rijkshulp in den vorm van het tegenwoordig subsidie behoort daarna uitgesloten te zijn.

De vlottende schuld zal in eene leening moeten gefundeerd worden, waarvan met de aflossing zal worden begonnen na afloop van een vooraf vast te stellen tijvak.

Aan het huidig stelsel van kasvoorschotten wordt een einde gemaakt.

Voor Rijkshulp zal voornamelijk in aanmerking mogen komen:

- a. het verlenen van steun aan het kapitaal om in dit land een loonend emplot te vinden, en
- b. het bevorderen van immigratie en kolonisatie.

„Waar de nu te ondernemen reis van den Gouverneur, huidens aan de Koloniale Staten verstrekte mededeeling, blijkbaar ten doel heeft met Uwe Excellentie maatregelen te beramen tot verheffing van Suriname's welvaart, wenschen de Koloniale Staten thans als hunne meening te doen kennen, dat in de eerste plaats door de genoemde middelen en door opvoering der productie en inkrimping der Bestuursbemoedienis als uitkomst van een betere wisselwerking tusschen wat hier boven is genoemd staatkundig en economisch Suriname, een bevredigenden toestand is te bereiken.

De Koloniale Staten, die de nadeelen van het bestaande stelsel zeer ernstig inzien, stellen zich voor in het nu ingetreden zittingsjaar hunne volle aandacht aan dit vraagstuk te wijden en hopen te dien opzichte, in medewerking met het Bestuur, een betere toekomst te helpen voorbereiden.

Zij spreken op dien grond het vertrouwen uit dat geene maatregelen ter bevordering van de welvaart van Suriname zullen worden getroffen, alvorens hun de gelegenheid zal zijn geschonken een oordeel daarover uit te spreken, in verband met het vorenstaande.

In de „N. R. Ct.” van 14 Juni, Av.bl. D, het volgende telegram over den vliegtocht New-York—Buenos Ayres: Paramaribo, 13 Juni. (Reuter). De Argentijnsche vlieger Iuit. Duggan is hier hedenochtend om acht uur aangekomen en ook weer vertrokken in zuidelijke richting.

Curaçao.

De openingsrede.

Aan de rede, waarmee de gouverneur het nieuwe zittingsjaar van den Kolonialen Raad heeft geopend, ontleenen wij het volgende:

„Met voldoening ben ik in staat U mede te deelen, dat de levendige opbloei van Curaçao, waarvan ik ver-

NIJMEGEN

P. TH. VIS, BANKETBAKKER

ST. ANNA STRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT
NIJMEGEN TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ

Specialiteit in Boterspeculaas

G. F. A.

DRIESSEN

NIJMEGEN

GEEN STROOM REPARATIES

BIJ

NORMAAL ONDERHOUD

ROLSCHUIERS

VOED en GOEDKOOP

ALLE ONDERDEELLEN VOORRADIG

ALLE REPARATIËN

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865

Geopend van 9—12 v.m. en van 2—4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur **A. VAN BOXTEL**

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b

Telefoon van 9—12 10733

ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

N. N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

**Goed Adverteeren beteekent
grootere omzet;
dus meer winst**

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangetaast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwasschen. Voordeelige prijzen 5043

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

Alle Staatwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Fa. v. ASMA VAN DONGEN

Lood-, Zink- en Sanitaire Werken

TOONKAMER

EDISONSTR. 142, TEL. 33314
DEN HAAG

Drogisterij „De Korenbloem”

WED. G. BOLAND

Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514

is Uw beste adres voor **Spécialité's, Parfumeriën, Toilet-artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen**
Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur

Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt

Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f 1.50

Thuisbezorgen zonder prijsverhoging. 5040

zetels in den Raad, de ontwapeningsvoorbereiding, de opiumberaadslagen en onprettige gebeurtenissen te boeken geven, kan eenigen troost vinden bij de gunstige wending der zaken in de mandaatlanden Irak en Syrië, waardoor tevens in de verhouding tusschen Europa en Azië wat ontspanning komt. Reeds waagden eenige voor- spellers de onderstelling dat Turkije nu ook, tegelijk met Duitsland, tot den Volkenbond zal toetreden.

Turkije heeft mede de troepenmacht, die 't samen- getrokken had nabij de grens van het gebied, dat in Tripolis onder Italiaansche vlag staat, meerendeels terug geroepen en de daarheen gedirigeerde militie naar huis gezonden, uit financiële overwegingen.

Wie verder wil zoeken, kan den invloed van deze politiek zelfs vinden in de ontmoediging van Abd el krim, kan haar terugwerking op de toestanden in Rus- land, Griekenland en de andere Balkanstaten in be- schouwing nemen.

Hoofdzak is dat zij, voor zoolang als zij maatgevend zal zijn in den Jong-Turkschen staat, de van daar dreigende kans op oorlog daadwerkelijk vermindert.

Met dit al heeft Jong-Turkije zich toch een positie veroverd in de rij der staten, zooals Oud-Turkije die nooit zou hebben weten te verkrijgen, en is 't de enige van de overwonnen mogendheden, die niet als over- wonnen behandeld en bejegend wordt. Als 't hierme- te tevreden, zich van de vroegere kwalen van „den zie- ken man” nu ook maar weet vrij te houden.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Nijmegen.

OPROEP AAN DE LEDEN.

Het Bestuur heeft als resultaat van de gehouden propa- ganda een *verdubbeling van het ledental te boeken*; het aantal leden (begunstigers inbegrepen) bedroeg in het begin van het jaar 36, thans 75.

Dit getal leden is echter *nog lang niet groot genoeg*, om voor het najaar een programma te kunnen samen- stellen, dat succes waarborgt. Ons doel is: de lauwe en laksche onverschilligheid te bestrijden, die de door- snee-Nederlander ten opzichte van de overzeesche ge- westen betoont.

Helpt het Bestuur in deze propaganda! Waar het Bestuur bijna 40 nieuwe leden wist te win- nen, kan elk van de leden toch wel *één nieuw lid* aan- brengen!

Alle steun is welkom!

De Secretaris,
GESCHER.

B. v. d. Berghstraat 74.

Afdeling Apeldoorn.

Apeldoorn, 15 Juni 1926.

EEN VERZOEK OM MEDEWERKING.

L. S.

Het zal uwe aandacht, evenmin als de onze, ontgaan zijn, dat er in onze vereeniging een merkwaardige op- leving te constateeren is. De jongste afdeling, Amers- foort, groeide uit tot 108 leden; Nijmegen won in het laatste halfjaar ruim 30 leden; Arnhem vertoont een merkwaardigen groei; in het Koloniaal Weekblad zul- len in de toekomst voor niet-Indische menschen door bekwaame deskundigen, duidelijke overzichten worden gegeven van Indische vraagstukken.

De afdeling Apeldoorn mag hierbij, als een der meest actieve, niet achterblijven. Er is nog zooveel te doen ter versterking van den band tusschen Nederland in- en buiten Europa. Bovendien hopen wij in 1927 het vijf en twintigjarig bestaan der afdeling passend te herdenken.

Daarom verzoeken wij de krachtige medewerking van allen, die bestaan kan in:

- 1e. ieder trachte leden aan te brengen, of begunsti- gers;
- 2e. of geve adressen van candidaten aan ons secre- tariaat op;
- 3e. bezoek zooveel mogelijk onze avonden en wek anderen daartoe op;
- 4e. indien ge dit nog niet deed, brengt ge, als het kan, uw contributie op f 5.—.

Het is ons hierbij een genoegen mede te kunnen deel- len, dat wij door het welwillend aanbod van de Direc- tie van het *Minervaltheater*, Paschlaan, in staat gesteld zijn U de „*Boeddha-film*” te doen genieten op *Donder- dagavond 1 Juli a.s.*, waarvoor de leden en de begun- stigers, ieder met recht op *twee* introducées, f 0.30 per persoon entrée betalen (pl. bel. inbegrepen).

UW ADRES

VOOR

Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen

IS

5183

Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.

JACOB VAN CAMPENPLEIN 12

DEN HAAG - TELEF. 35212

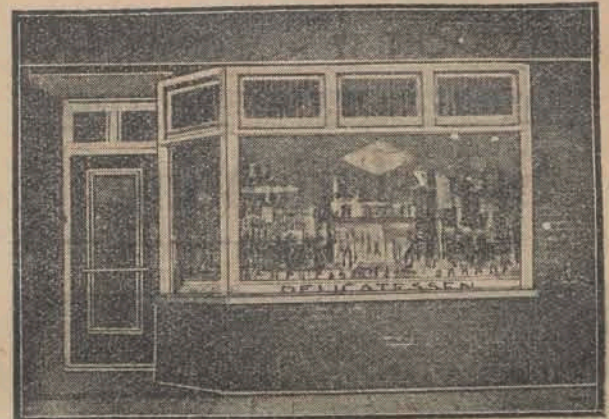
FILIAAL: ASTERSTRAAT 107

TELEFOON 36308

N.V. „DE GASTRONOOM”

Comestibles en Kruidenierswaren tegen concurrerende prijzen

5140

Goudsbloemlaan 112 - DEN HAAG - Telefoon 32486

Dr. RABINDRANATH TAGORE

Het Centrum der Indische Cultuur

PRIJS f 0.60 S

N.V. „ADI-POESTAKA” - 'S-GRAVENHAGE

BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 . ARNHEM.

- EN GROS** ————— **EN DETAIL**
- Tropencamera's**, 9 x 12, dubbelbodern uittrek, voor platen en filmpacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f: 4.5 in compur ad f 85.— per stuk.
 - Prima metalen Tropencamera's**, 9 x 12, dubbel bodern uittrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat, f: 5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.— per stuk.
 - Metalen Tropencamera's**, 9 x 12, tandradinstelling E. R. applanat f: 7.2 ad f 17.50 per stuk.
 - Prima Klappcamera's**, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f: 8 ad f 9.75 per stuk.
 - Filmpack Chassis**, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.
 - Cassetten**, 9 x 12, ad 55 cts. per stuk.
 - Automatische Ontspanner** voor moment ad f 3.25 p. st.
 - Automatische Ontspanner** voor tijd en moment f 6.— p. st.
 - Metaal Stativen**, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig f 4.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk. alle prima koper.
 - Ledertassen**, 9 x 12, krokodilpersing, fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.
- Verder AGFA Filmpaks en Rollfilms, etc.
Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder rembours.
Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.
Bij Engrosafname reductie, 5078

Reparatie-Inrichting H. B. M. WEIJERS

Nic. Tulpstraat 63 Den Haag

ALLE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN: 5081

H. Zol. en Hakk. f 2.25	D. Zol. en Hakk. f 1.50
Heeren Zolen. . . f 1.50	Dames Zolen. . . f 1.10
Heeren Hakken . f 0.75	Dames Hakken. . f 0.40
Kinderwerk naar grootte	Gen. werk f 0.50 hooger

63 NICOLAAS TULPSTRAAT 63

FIRMA J. VAN DER WOLF

BANKETBAKKER

Specialiteit in Lekker-Lekker

DEN HAAG

PRINSESTRAAT 120-122 TEL. 12220

MAGASIN DE NOUVEAUTES
v.h. Gebr. LEVIJ
 Hoofdstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

DAMES- EN KINDERCONFECTIE
 MODE-ARTIKELEN - LINGERIE 5058
 CORSETTEN HOEDEN, enz.

Fa. J. J. TAVERNE

Spek-lagerij Vleeschhouwerij
 Fijne Worst- en Vleeschwaren
 Donkersteeg 17 LEIDEN Telefoon 192
 OPGERICHT 1731 5144

Levert prima kwal. Rund-, Kalfs- en Varkensvleesch
 tegen billijken prijs.

Electrische- en
 Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
GEZ. v. D. BOSCH & Co.
 Dirk Hoogenraadstr. 168, Scheveningen

Eigen waterinstallatie
Beslist zacht water

ZENDT PRIJSCOURANT OP AANVRAAG
 Speciaal ingericht voor het wasschen van
 GORDIJNEN en FIJNGOED 5221

De Voorzitter herhaalt dat stemming over personen schriftelijk moet geschieden, evenwel zal hij zich niet tegen het voorstel-Luitjes verzetten, indien alle stemrechtigen dat voorstel ondersteunen, wat het geval te zijn, zoodat — overeenkomstig de rangschikking op de agenda — de uitslag valt. Ald. Den Haag, 4 juni 1926, 1e candidaten Zuyderhoff, v. d. Brugh, Logeman en Mevr. van Assen-Sol (ter vervanging van Mevr. Ten Bosch—Bosscher); dubbeltal Leiden, van Hamel; dubbeltal Groningen, 1 Franke.

leden, die niet uit eigen ervaring of studie onze overzeesche gewesten hebben leeren kennen, op de hoogte gebracht worden van de brandende koloniale vraagstukken.

Punt 6 luidt: Benoeming Voorzitter, Onder-Voorzitter en Secretaris-Penningmeester. De Voorzitter brengt bij in herinnering het zoo even genoemd art. 8, lid met de toevoeging dat nog een 4e lid in het artikel. Bestuur moet worden gekozen. In aansluiting op dit artikel 8 betoogt hij dat het niet gewenscht is verandering gebracht wordt in den sedert jaren bestaanden toestand dat de betrekkingen van Secretaris-Penningmeester in één persoon vereenigd zijn, welke de vergadering zich zal hebben uit te spreken op de 4 van de 5 hoofdbestuurleden van den Haag. Bestuur zullen nemen in het Dag, Best. en hoe de werkzaamheden onder die 4 zullen worden verdeeld.

De Voorzitter zegt dat aan dit verzoek in zoverre zal worden tegemoet gekomen, dat van tijd tot tijd in het K. W. artikelen zullen worden opgenomen, welke een duidelijke, populaire beschrijving geven van de bedoelde vraagstukken, als aangegeven in de verstrekte toelichting der afdeling op dit punt. Verder kan men niet gaan.

De heer Jhr. Mr. M. M. v. Asch v. Wijck, afgevaardigde van den Haag, vraagt hierop het woord en zegt namens de Haagsche afdeling gemachtigd te zijn de heeren Zuyderhoff, van Peski en v. d. Brugh achtervolgens voor Voorzitter, Onder-Voorzitter en Secretaris-Penningmeester aan te bevelen, zoodat de heer H. W. J. R. Logeman voor het 4e lid in het Dagel. Bestuur.

Punt 8. Propaganda. De Voorzitter leidt dit punt in met de mededeeling dat een systeem van doorlopende propaganda, ter verkrijging van meerdere jaarlijksche geldelijke bijdragen en ter uitbreiding van het ledental, door het Dagel. Bestuur ontworpen is. De medewerking der afdelingen zal hiervoor eerlang worden ingeroepen.

De Voorzitter zegt dat indien geen enkele afgevaardigde zich tegen de woorden van den vorigen spreker verzet, hij dat ook niet zal doen en namens de heeren van Peski, van der Brugh en Logeman wil verklaren dat de benoemingen aanvaard worden, zullende de gezamen al hun best doen om gedurende de drie jaren hun mandaat de vereeniging tot verderen bloei te brengen. (Bijval).

De heer R. Birckenhauer vraagt of het niet goed zou zijn alle leden een ledenlijst te verstrekken; de heer Cuypers sluit zich aan bij deze vraag.

De heer Rolandus, afgevaardigde van Amsterdam, vraagt, namens de afdeling, zijn misnoegen te kennen over de late kennisgeving van voor de geheele vereeniging belangrijke zaken, zoodat deze benoemingen en het betoog voorts de wenschelijkheid tot opname in het H.B. van een vooraanstaande West-Indische autoriteit.

De Secretaris antwoordt dat zulks der Vereeniging op zeer hooge kosten zou brengen, welke, blijkens opgedane ervaring, weggeworpen gelden zouden zijn. In het K. W. is het verkrijgen der ledenlijsten bekend gemaakt zonder dat hierop gereageerd werd. Evenzoo is het gesteld — dit in antwoord op een vraag van den heer Cuypers — met Statuten en Reglementen, welke evenwel bij aanvraag dadelijk beschikbaar gesteld worden.

De heer Cuypers sluit zich hierbij aan en meent dat men van dergelijke gewichtige beslissingen, zoodat dat vooraf door de afdelingen onderling overleg heeft plaats gehad is, der Vereeniging niet ten goede kunnen rekenen.

De heer H. Th. Rolandus bepleit de opname in het K. W. van financiële mededeelingen, alsmede het plaatsen van kleine advertenties in bladen en bioscopen. De heer Birckenhauer die van geheele of gedeeltelijke vermelding der leden van de Vereeniging. De beide laatste punten zullen in overweging genomen worden.

De Voorzitter merkt op dat daarvoor juist de H.B.-vergaderingen zijn waarin de afdelingen vertegenwoordigd zijn, maar dat op de laatste H.B.-vergadering in Amsterdam, dat nu in deze op eigen gelegenheid aangehouden werd, afwezig was.

De heer Cuypers vraagt nog waarom het Bestuur zich niets gelegen laat liggen aan de indertijd opgerichte propaganda-commissie onder voorzitterschap van wijlen den heer Brondgeest. De Voorzitter antwoordt dat het slechts aan het oudste lid der commissie legt om haar weer te doen herleven. Intusschen zal het Bestuur zich hierover nader beraden.

De heer Cuypers blijft van meening dat de fout in Amsterdam niet in den Haag lag, dat men in Amsterdam niet op de hoogte kon zijn, daar geen officiële mededeeling werd ontvangen, dat het derhalve in gebreke is gebleven praktisch te werk te gaan.

De heer Gescher vraagt voorts waarom men de contributie van f 5 niet iets hooger stelt. De Secretaris antwoordt dat dit der Vereeniging op een groot verlies aan leden zou komen te staan.

De Voorzitter bestrijdt deze opvatting en stelt nu de orde punt 7 der agenda: een tweetal voorstellen te maken, nadat hij het Bestuur dezer afdeling, met haar Secretaris, hier aanwezig, gecomplimenteerd heeft voor zijn activiteit.

De heer Gescher vraagt of onder onderwijzersorganisaties geen propaganda voor Indië zou zijn te maken en of door middel van de kino-boxen niet overal Indische films zouden kunnen worden vertoond. Op het eerste deel der vraag antwoordt de Voorzitter, dat het Comité van Ind. Lezingen en Leergangen, waarvan O. en W. deel uitmaakt, zich op dit gebied beweegt, terwijl de Secretaris en ook de heer Somermeijer wijzen op de groote uitgebreidheid der propaganda en op de hooge kosten hieraan verbonden, waartoe de middelen der Vereeniging ontoereikend zijn.

De heeren Gescher en Oudschans Dentz stellen te zake nog eenige vragen, welke door den Voorzitter beantwoord worden.

De heer Birckenhauer vraagt inlichting omtrent het op te richten monument voor Generaal van Heutz; mogelijk valt er in deze iets voor O. en W. te doen.

De tweede voorstel der afd. Nijmegen houdt het verzoek in het K. W. zoo te willen inrichten, dat ook die leden hebben de afdelingen gemeend verstandig te doen door te komen op den 1sten candidaat van de betrokken afdeling.

De heer Cuypers verstrekt die inlichting en zegt dat het in de bedoeling ligt dat voor Van Heutz een grafmonument zal worden opgericht op de Ooster-begraafplaats in Amsterdam.

De heeren Gescher en Oudschans Dentz stellen te zake nog eenige vragen, welke door den Voorzitter beantwoord worden.

De heer Rolandus spreekt over het prachtige plan-Deterding, waarvan de deelnemers bij terugkeer uit Indië lid moeten worden dezer Vereeniging.

De Voorzitter zegt ten slotte dat alle deze onderwerpen de aandacht van het Bestuur zullen blijven houden; hij stelt ten slotte, nadat als plaats der volgende jaarvergadering voorloopig Arnhem wordt aangewezen, de rondvraag, welke gelegenheid de heer Cuypers benut om aan den heer Zeijlstra zijne bevreemding te kennen te geven over diens opmerkingen over het Indisch Huis en zegt dat aan de aanhangige plannen voor deze Vereeniging geene financiële consequenties verbonden zijn. De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

De heer Zeijlstra verklaart zich hiermede voldaan. Niemand verder het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering, onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

BRIEVENBUS - PRULLEMAND

Dit is vaak de weg, die uw reclamedrukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS- HUISKAMER OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zoóveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplicators, doch wel van de N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

UTRECHT.

GEBR. GERLACH
 VOORSTRAAT 51 TELEF. 3475
 hoek Jansveld
UTRECHT

Dames- en Heeren-Kleermakers
Uniformwerkers

Uitrustingen
voor Oost- en West-Indië

De kunst van Adverteeren

Als de vertegenwoordiger van een zaak zich bepaalt tot het afgeven van een visitekaartje en dan heen gaat, zal hij zeker geen orders krijgen. Daarvoor is noodig, dat hij den menschen iets vertelt, hen overtuigt, dat zijn artikelen beter zijn dan andere en waarom. S

Uw Advertentie moet niet slechts een visitekaartje zijn, doch den lezers iets mededeelen, hen overtuigen, dat zij bij U beter bediend worden dan bij uw concurrenten.

Vleeschhouwerij en Speklagerij
annex Fijne Vleeschwaren
 Panckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
 DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
 RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
 tegen sterk concurrerende prijzen.
 Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

CASSA MARIS
 Bedden- en Meubelmagazijn
 NEPTUNUSSTRAAT 76-78
 DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier
 voor Stoffeerdery,
 Bedden, Matrassen en Markiezen

JOCHUM's Detective-, Recherche- en Informatie-Bureau
 'S-GRAVENHAGE
 Toussaintkade 34 Telefoon 31821
 AMSTERDAM
 Bosboom Toussaintstraat 33 - Telefoon 26091

Onderzoek op elk gebied
 Particuliere Informatiën (speciaal zedelijk en moreel gebied), Levensloop van personen, enz.
 Verbindingen met alle groote steden der wereld
 Relatie: Speciaal eerste klas Families
 Strenge discretie
 Correspondentie: Nederl., Duitsch, Engelsch, Fransch, Italiaansch, Russisch en Esperanto.

Het soliedst adres
 voor Electriche benodigdheden en Installeeren van electriche geleidingen, is

M. A. VROLIJK
 Thomsonlaan 41 Telef. 35618
 'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

HERMAN MIDDENDORP
HET ZWARTE VENSTER
 MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.
 Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodelooze mooi-schrijverij.”
 Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd.”
 Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

GEOPEND

MAISON VERBAAN
 MODERNE DAMESKAPSALON
 MASSAGE - MANICURE - PEDICURE

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

Verlofgangers,
 wanneer U zich in Den Haag en Omstreken vestigt, laat dan Uw wasch behandelen door de

Electriche Wasch- en Striikinrichting
VAN KUYEREN & HORSTMAN
 WINGERDSTRAAT 45 - DEN HAAG

Overwegende dat een grondig onderwijs in de Aardrijkskunde van het Rijk in en buiten Europa en het dieper ingaan daarbij op verschillende vraagstukken, in het bijzonder die welke de Indiën betreffen, onmogelijk te geven is aan leerlingen van de 1ste en 2de klasse van Gymnasia,
 Overwegende dat het verspreiden van die kennis onder leerlingen van de Gymnasia voor het Rijk van het grootste belang is,
 Betreurt dat de Min. v. Onderwijs voor den tijd van 6 jaren enkele Gymnasia gemachtigd heeft een der uren Aardrijkskunde van de 4de klasse (d.i. de hoogste klasse waarin op Gymnasia onderwijs in de Aardrijkskunde gegeven wordt) over te brengen naar de 2de klasse.
 Noodigt het H.B. uit zich tot den Min. v. Onderwijs te wenden met het verzoek om aan Gymnasia niet toe te staan dat lesuren in de Aardrijkskunde hetzij van de 4de dan wel van de 3de klasse overgebracht worden naar lagere klassen, noch dat door welke maatregelen ook op eenigerlei wijze aan het toch reeds stiefmoederlijk bedeelde onderwijs in de koloniale geographie afbreuk wordt gedaan.

TOELICHTING.

Volgens het nieuwe algemeene leerplan voor de Gymnasia, vastgesteld bij K. B. van 7 Juni 1919, wordt onderwijs in de aardrijkskunde alleen gegeven in de 1e, 2e, 3e en 4e klasse (dus niet in de 5e en 6e kl.) en wel wekelijks gedurende 2 lesuren in elk dier klassen. In de 1e tot en met de 3e klasse moet een beknopt overzicht van de landen en volken van de geheele aarde gegeven worden en in de 4e kl. in de eerste plaats een meer uitvoerig overzicht van het gebied rondom de Middellandsche Zee mede in verband met de geschiedenis der oudheid en verder eene behandeling van z.g. capita selecta der algem. land- en volkenkunde vooral van onze overzeesche bezittingen.

Voorts is bij het aangehaalde K. B. bepaald, dat met machtiging van den Min. van O. K. en W. aan een openbaar gymnasium telkens over een tijdvak van 6 jaren onder zekere voorwaarden kan worden toegestaan het onderwijs te regelen naar een leerplan dat afwijkt van het algemeen leerplan.
 Toen de leeraren in de wiskunde aan de Gymnasia bemerkten, dat door het nieuwe algemeene leerplan hun vak in een minder gunstige positie was gekomen, hebben zij begrijpelijkerwijze getracht daarin verbetering te brengen. Voor den drang der leeraren in de wiskunde is de Regeering hier en daar gezwich, helaas ten koste van het onderwijs in de aardrijkskunde.
 De Min. v. O., K. en W. toch heeft het Sted. Gymnasium te Arnhem en een aantal andere Gymnasia gemachtigd voor den tijd van 6 jaren o.m. eene wijziging in het leerprogramma aan te brengen, waarbij één der 2 uren aardrijkskunde van de 4e naar de 2e wordt teruggebracht.
 Op die Gymnasia wordt in de 4e klasse dus nog maar één uur per week les in de aardrijkskunde gegeven. Dat uur is hoog noodig voor het geven van een meer uitvoerig overzicht van het gebied rondom de Middell. Zee, mede in verband met de geschiedenis der Oudheid, zoodat op die Gymnasia in de 4e kl. geen uitgezochte onderwerpen der alg. land- en volkenkunde in het bijz. van onze overzeesche bezittingen meer behandeld kunnen worden.

Daar het uitgesloten is dergelijke onderwerpen in een lagere klasse te behandelen, is het gevolg van het overbrengen van één uur aardrijkskunde van de 4e naar de 2e kl., dat op die Gymnasia voor de leeraren in de aardrijkskunde in het geheel geen gelegenheid meer bestaat om bijzondere onderwerpen betreffende de Kol. land- en volkenkunde te behandelen.
 Ons mede-bestuurslid de heer Zeijlstra, heeft in zijne kwaliteit van Secretaris van het Comité van Ind. lezingen en leergangen niet nagelaten in de algem. vergadering op 4 Juli '25 van dat comité, waarvan de vereeniging O. en W. deel uitmaakt, op deze achteruitgang van de Kol. land- en volkenkunde de aandacht te vestigen. Deze vergadering besloot de tusschenkomst van het Kon. Ned. Aardr. Gen. in te roepen. Naar aanleiding hiervan heeft het Gen. zich in Oct. j.l. tot den Min. v. O. gewend.
 Sedert is door een artikel, getiteld: „Hands off” in het Weekbl. voor Gymn. en Midd. onderwijs, van de hand van Mr. Zeldenrust, leeraar in de aardrijkskunde aan het eerste Haagsche Gymn. de aandacht van het publiek op deze aangelegenheid gevestigd geworden.
 Mr. Z. heeft niet gearzeld openlijk te verklaren, dat hij het een schandaal vindt dat nu eindelijk aan Indië

PIERRE J. MOOIJMA
 te KLAS DAMES- EN HEERENKLEERMAKERIJ NAAR M.
 FRANKLINSTRAAT 141 - DEN HAAG

Coupe Minister London. Pasvorm gegarandeerd. Specialiteit in het veranderen van niet-passende Dames- en Heerenkleding. Vakkundig chemisch Reinigen, Keeren, Repareeren en Opperseren van alle voorkomende kleding. Ontvangen en pracht Collectie Engelsche en Schotsche Stoffen waarvan de staten op aanvraag te bekomen. Betalingsconditiën volgens overeenkomst.

TELEPHOON 30955 EVEN OPBELLEN

in het onderwijs op de Gymnasia een weinig reeds gedaan, men het zijn bescheiden deel weer gaaf nemen.
 Ofschoon dus en Regeering en publiek reeds ophoogte zijn gebracht van de noodlottige gevolgen, eene overbrenging van een der 4 lesuren in de aardrijkskunde van de 4e naar de 2e kl. op de Gymnasia heeft voor het onderwijs in de Kol. land- en volkenkunde, is het H.B. gaarne bereid in het belang van de zaak ook nog een stap bij den Min. v. O. te doen.
 Daartoe bestaat te meer aanleiding, nu gebleken is dat de ernstige bezwaren welke te berde zijn tegen het overbrengen op de Gymnasia van een lesuur in de aardrijkskunde van de 4e naar de 2e kl., in Den Haag geleid hebben tot het voorstel om in plaats van een lesuur van de 3e kl. over te brengen de 1ste.
 Mr. Zeldenrust noemt dit voorstel nog onaantreklijker.
 Door de meeste leeraren wordt Ned. en de Ind. niet in de 1e of 2e kl. behandeld, doch bewaren de behandeling van die gebieden voor de 3e kl., om zij met meer ontwikkelde leerlingen dieper op de geographie van Groot Nederland kunnen ingaan.
 Wordt nu een lesuur in de aardrijksk. van de 3e naar de 1e kl. overgebracht, dan zou wel is waar tijd voor het behandelen van capita selecta der Kol. land- en volkenkunde in de 4e kl. beschikbaar blijven, doch voor een diepere geografische behandeling van het gebied in en buiten Europa slechts 1 uur in de 3e kl. beschikbaar zijn, hetgeen beslist onvoldoende zou zijn.
 Op deze gronden kan het Hoofdbestuur zich verzetten met de door de afd. Nijmegen thans ingediende motie, hierboven vermeld.

BERICHT.

Photo's van de Algemeene Vergadering te Amsterdam zijn op aanvraag verkrijgbaar bij den Heer W. H. Liems, wd. voorzitter der afdeling Suriname, Clercqstraat 58, Amsterdam.

Van de Redactie.

DE FILM „NAAR TROPISCH NEDERLAND”
 Deze film wordt vertoond in het City-theater 's-Gravenhage. De openingsvoorstelling heeft plaats op dezer des n.m. ten 8 uur. „Naar Tropisch Nederland” is eene origineele cinematografische reisbeschrijving in 5 deelen, van de Ned.-Ind. Filmmataatschappij; 1. Holland naar Marseille; 2. Marseille en Noord-Afrika; 3. van Genua tot het land der Pyramiden; 4. van het land der Pyramiden tot Ceylon; 5. van Ceylon naar Tropisch Nederland.
 Uit deze opgave blijkt, zooals trouwens de tekst van de film aangeeft, dat hier niet sprake is van een speciaal Indische film, ofschoon men toch een groot brood van het Oosten te zien krijgt en de film besloten wordt met de treinreis Batavia-Bandoeng, maar dat de reis naar ons Indië op welke men met 3 werelddeelen kennis maakt, de overgang van West naar Oost in de film gebragt is.
 De beelden zijn schitterend; de tekst bijzonder helder en onderhoudend.

DE INHOUD VAN HET K. W.

Wegens plaatsgebrek is in dit Nr. de rubriek „Tropisch Nederland” en Chinese pers achterwege gelaten. Het moet ook een gedeelte van de copie der rubriek „Literatuur-overzicht, Suriname en Curaçao” worden volgend Nr. bewaard blijven.
 Verder kon aan de periodieke opgave van Indië verlofgangers geen plaats worden verleend, in verband met het verheugende feit, dat de „Mutatiestaat” nu maar op zeer veel ruimte beslag legt.

DEN LEDEN wordt bekeerd doch dringend verzocht bij adresverandering hiervan spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oost.

„DE LANDBOUWER”
 79 Copernicuslaan 79 Tel. 316
 DEN HAAG

UW ADRES voor 1ste kwaliteit Roombater, Kalk en fijne Vleeschwaren.
 Geregelde aanvoer versche Geldersche Eieren.
 Thuisbezorging zonder prijsverhooging. Géén Fillaal.

GARAGE JANSEN

WASSENAAR TELEFOON KIEVIET 562
RIJKSSTRAATWEG 135 nabij Viaduct. 5003

BENZINE LAADSTATION 3 POMPEN

J. J. HOLTZAPFEL - Juwelier

Thomsonlaan 112 - DEN HAAG - Tel. 32844

TAFELGEREI IN GERROWÉ ALPACCA

... en GERROWÉ SILVER-PLATE ...

Speciaal geschikt voor Indië

Bezoekt zonder eenige verplichting ons Magazijn

Mutatiestaat van 9 tot 16 Juni.

Nieuwe Leden:

Geïntroduceerd door:

- Jhr. Excellentie Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, Huize „Heijenoord” te Arnhem.
- Jhr. S. Baron van Heemstra, Commissaris der Koningin van Gelderland te Arnhem, Eusebiusbuitensingel 69. f 5.—
- Jhr. S. J. R. de Monchy, Burgemeester van Arnhem, Utrechtsche straat 33. f 5.—
- Jhr. de Visser, Oud-Burgemeester, Arnhem, Ernst Casimirlaan 9. f 5.—
- Jhr. Dr. A. D. H. Fockema Andrae, Rechter, Arnhem, Bouvelard Heuvelink 114. f 5.—
- Jhr. van Ingen Schouten, Majoor der Infanterie, Arnhem, Emmastraat 37. f 5.—
- Jhr. S. J. van Zijst, Directeur Arnhemsche Hypotheekbank, Arnhem, Apeldoornsche Straat 12. f 5.—
- Jhr. J. Stokvis, Directeur Kon. Fabriek W. J. Stokvis en Zoon, Arnhem, Velperweg 31. f 5.—
- Jhr. A. Sleijster, Arnhem, Vossenstraat 35. f 5.—
- Mevrouw M. Engelberts-Enger, Arnhem, Sonsbeekse Weg 40. f 5.—
- Charles Engelberts, Bankier, Arnhem, Cordesstraat 4. f 5.—
- Jhr. C. F. van Dogterman, Arnhem, Utrechtsche Weg 186. f 5.—
- Jhr. D. F. Claus, Bronbeek, Velperweg 151, Arnhem. f 5.—
- Jhr. Ribbius, Arts, Arnhem, Sweerts de Landasstraat 3. f 5.—
- Jhr. A. Stark, Arts, Arnhem, van Pallandtstraat 38. f 5.—
- Jhr. G. H. Nikkels, Arts, Arnhem, Velperweg 72. f 5.—
- Jhr. H. Braat, Keel-, Neus- en Oorarts, Arnhem, Cordesstraat 6. f 5.—
- Jhr. de Cock Rouaan, Tandarts, Arnhem, Bovenbergstraat 10. f 5.—
- Directie der Amsterdam-Tapanoeli Rubber Cultuur Mij., Arnhem, Willemsplein 5. f 5.—
- Jhr. J. Nederhorst, Directeur N.V. v/h. H. J. Nederhorst, Arnhem, Zuyendaalsche Weg 83d. f 5.—
- Jhr. F. C. Schaap, oud-Directeur Gemeentewerken, Arnhem, Roermondsplein 16. f 5.—
- Jhr. A. ten Bosch, Adviseerend Ingenieur, Arnhem, van Lawick van Pabststraat 205. f 5.—
- Jhr. H. J. Stenfort, Stenfort Kroese en van der Zande, Boekhandelaren, Koningstraat 64. f 5.—
- Jhr. G. K. van Ommeren, Fabrikant, Arnhem, Sonsbeekweg 2. f 5.—
- Jhr. Frank, Koopman, Arnhem, Koningstraat 70. f 5.—
- Jhr. A. Hupkes, Koopman, Arnhem, Rijnkade 105. f 5.—
- Jhr. A. Prins, Directeur Arnhemsche stoomsleephelling, Arnhem, Stadsblokkenweg 37a. f 5.—
- Jhr. Stijnman, Theeschenkerij „Sonsbeek” te Arnhem. f 5.—
- Jhr. A. D. van Andel, Controleur B.B. m. v., Rotterdam, Mathenesserlaan 203A. f 5.—
- Jhr. Dr. H. F. M. Huybers, Hoogleraar R. K. Universiteit, Nijmegen, Groesbeeksche Weg 10. f 5.—
- Jhr. H. Vodegel, Lid v. d. Weeskamer Soerabaja te Nijmegen, Graafsche Weg 100. f 5.—
- Jhr. Zwanikken, Architect, Nijmegen, Stijn Buysstraat 45. f 5.—
- Jhr. H. Suys, Leeraar M. O., Nijmegen, van Oldenbarneveldtstraat 34. f 5.—
- Jhr. A. Utermark, Den Haag, Willemstraat 95. f 6.—
- Jhr. M. Son, Tandarts, Den Haag, Prinsessegracht 6. f 5.—
- Jhr. H. Ramondt, Den Haag, Sweelinckstraat 41. f 5.—
- Jhr. W. Wasch, Bouwkundige S.S. m. v., Den Haag, van Aerssenstraat 184. f 5.—
- Jhr. Bertling, Hoofdadministrateur onderneming „Sedep” te Pangalengan, Bandoeng. f 6.—
- Jhr. J. Baron van Slingelandt, Chef firma Tiedeman van Kerchem te Soerabaja, van Hogendorpstraat 18. f 6.—
- Jhr. Timmer, Administrateur ondern. „Soeka Radja”, Pandjong-Balei (S.O.K.). f 6.—
- Jhr. Herrnsdorf, Commies D. S. M., Medan, Javastraat 15. f 6.—

Secretaris der afdeling Arnhem.

Eigen aanmelding.

Secretaris der afdeling Nijmegen.

Secretaris Dagelijksch Bestuur.

Eigen aanmelding.

Hoofdvertegenwoordiger Oost en West in Oost-Indië.

Adresveranderingen:

- Jhr. de Heer, van: Laren, „De Huif”, Verlengde Houtweg, naar: Amsterdam, Zocherstraat 3. f 5.—
- Jhr. Stada, oud-Onderwijzer 1e klasse, van: Amsterdam, Kattenburgerplein 8 naar: Apeldoorn, Bruglaan 25. f 5.—
- Jhr. A. Slof, oud-Onderwijzer O.-I., Apeldoorn, Louisastraat, van: 3 naar: 11.
- Jhr. K. R. Oxenaar, Ginneken, van: Villa „Samarang”, Wilhelminastraat 69a naar: villa „Kradjan-Redjo”, Boschlaan 107B.
- Jhr. G. W. Valderpoort, Directeur Holl.-Ind. Zendingsschool, van: Taroena naar: Nijmegen, Graafsche Weg 130. f 5.— (contr. '26 reeds voldaan).
- Jhr. A. G. Jenny, oud-Administrateur s.f. „Kadhipatèn”, van: Nijmegen, Batavierenweg 161 naar: Den Haag, Late Sweelinckstraat 49. f 5.—
- Jhr. H. Bakker, oud-Luitenant-Generaal-tit. N.-I. L., van: Weltevreden naar: Voorburg, Groen van Prinstererstraat 10. f 5.—
- Jhr. a. F. D. Brands, f 5.—
- Jhr. J. H. Andries, Den Haag, van: Koninginnegracht 13 naar: Josef Israëllaan 30.
- Mevrouw A. L. Baar van Slangenburgh, Den Haag, van: Laan v. Meerdervoort 448 naar: Frederik Hendriklaan 195.
- Jhr. Jan Feith, Den Haag, van: Nieuwe Laan 16 naar: Hoogwerflaan 7A.
- Jhr. A. J. W. Harloff, oud-Lid van den Raad van Indië, Den Haag, Riouwstraat, van: 29 naar: 208.
- Jhr. H. Ch. Gooszen, Resident, van: Ternate naar: Sibolga.
- Jhr. P. J. Deijs, fung. Controleur B.B., van: Laboean Bilik (S.O.K.) naar: Gouvernement Atjeh.
- Jhr. J. A. Th. Berg, van: Magelang naar: Bandoeng, Floresstraat 8.
- Jhr. Dr. A. C. Moulijn, Arts, van: Soemenep naar: Loe-madjang.
- Jhr. Mr. H. A. Nauta, Voorzitter Landraad, van: Weltevreden naar: Poerwokerto (Banjoemas).
- Jhr. Ch. G. M. Perk, Chemisch Adviseur, Soerabaja, van: Embong Kenongo 4 naar: Borneostraat 14.

ELECTRISCHE GEYSERS

Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos

Complete Electriche Sanitaire Installatiën

W. G. SCHEERES

Electro-technisch Bureau

DEN HAAG

Kantoor en Monsterkamer
Hooigracht 1c

Telef. 15170

Magazijn en Werkplaats
Laan van Roos en Doorn 9

VERSCHENEN:

NOTO SOEROTO

NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.

Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van 1-500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde Fluisteringen van den Avondwind, en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

■■■■■ EEN MOOI EN PRACTISCH ■■■■■

GESCHENK

IS

MODERNE KOOKKUNST

VAN FRANÇOIS BLOM

GEBONDEN IN LINNENSTEMPEL BAND

f 5.50

::

f 5.50

S

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

Jk legateer aan de Vereniging „Oost en West”, gevestigd te 's-Gravenhage en goedgekeurd bij verschillende Koninklijke Besluiten, de Somma van

De ondergeteekende,

Naam.

Woonplaats.

Desverkiezend voege men hierbij: Vrij van alle kosten en rechten, ook van het recht van successie.

